

STANDARD

EKONOMİK VE TEKNİK DERGİ

YIL : 1

SAYI : 5

M A Y I S 1 9 6 2

İÇİNDEKİLER

Sahife

TSE Sitesi inşaatı.....	2
İstihsal ve imalatta dürüstlüğü sağlamak.....	3
Kontriplak	4-5
Standard Dünyasından	
Portreler	7
Yurttan haberler	9
TSE Genel Kurulu Toplandı	10
Türk Standardları Enstitüsünün çalışmaları	11-14
Az Gelişmiş Bölgelerde ilim ve teknığın yayılması	15
Kontriplak nüümune alma ve muayene metodları	16-17
Meyve ve sebze sandıklarının yükleme ve depolanmalarında takip olunan standard metodları	18-19
ISO ve IEC haberleri	20
Dünyadan Standard Haberleri	21
Domateslere ve karnabahara ait müsterek kalite standardları	22-24
Yeni yayınlar	25
Summary of Contents	29-32

ADAKALE SOKAK 27
A N K A R A

31 Mayıs 1962 tarihinde basılmıştır.

YARINA GÜVENLE BAKIYORUZ

Geçeri ay içinde Türk Standardları Enstitüsü ve Türkiye Ticaret Odaları, Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği Genel Kurulları toplantısı yapıldı. Yine aynı günlerde II. İmâr ve İskân Kongresi ile 1962 yılı ihracat rejimi için memleketin yetkili temsilcileri bir araya geldi.

Bu dört toplulukta da - memnunlukla gördük ki artık - standartizasyon dâvası bütün ekonomik cephelerile her alanda benimsenmiş durumdadır.

TSE Genel Kurulu, ikiyüzden fazla yeni standardın gerçekleştmesini sağlayacak bir iş yılı çalışma programını kabul etmiştir. İhracat rejimi çalışmalarında «standard» ölçüler konulup, sihhatli bir kontrol yapılmadan lisanslı ihracatin düzenle uygulanmasına imkân olmadığı gereğine varılmıştır.

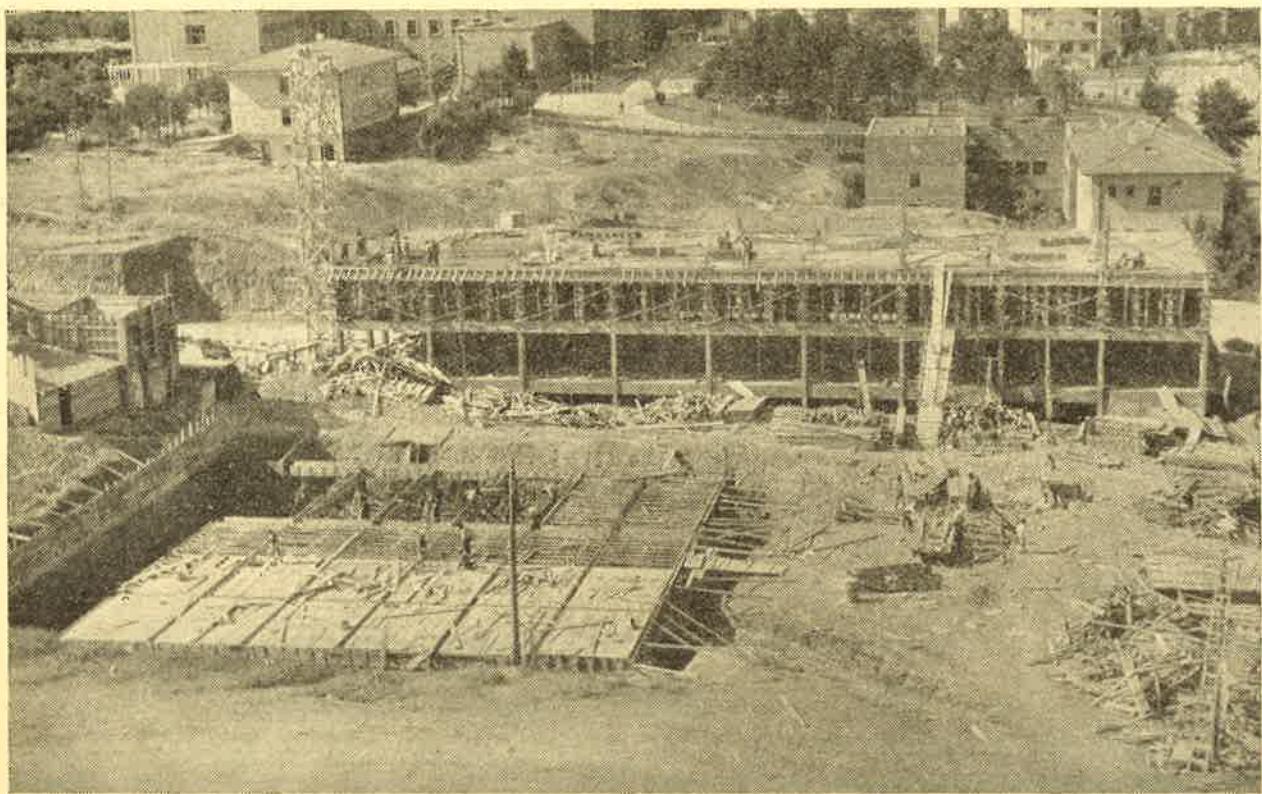
Odalar Birliği Kongresi aynı konu üzerinde durmuş ve dâvayı destekleyen konuşmalar serdedilmiştir. İmâr ve İskân Kongresi ise «sosyal mesken» bölümünde bir standartizasyon hamlesinin temelini atmıştır.

* * *

TSE, bir yandan kendi bünyesi içinde çalışmalarına hızla devam ederken, diğer taraftan, üniversite, odalar ve borsalarla yakın işbirliğini, gerekli koordinasyonu sağlayarak ve buralarda da teknik komiteler kurmağı düşünerek daha da ileri götürmek kararına varmış ve bu yolda ilk adımları da atmıştır.

Yurt yüzeyine yayılmakta ve her alani kaplamakta olan bu anlayışı sevinç ve iftiharla karşılıyor ve yarına güvenle bakıyoruz.

TSE

TSE SİTESİ İNSAATI

TSE Genel Kurul Toplantısı bittikten sonra üyeleri toplu halde TSE Sitesi inşaatını gezmişlerdir.

Mimarlar ve müteahhit, üyelerle plânlar, çalışmaların gelişmesi ve inşaat programları üzerinde izahat vermişler ve işlerin **süratle** ve programlandığı gibi yürüdüğünü yerinde gös-

termişlerdir.

Bu izahattan anlaşıldığına göre TSE Sitesinin 4 blokunun da kaba inşaatı bu kışa kadar tamamlanacak ve kışın bina içinde çalışma imkânı sağlanacaktır.

Resimler TSE Sitesinin 29 Mayıs'taki inşaat durumunu göstermektedir.

İSTİHSAL VE İMALATTA DURUSTLUĞU SAĞLAMAK

Faruk A. SÜNTER

Bize gelen sorulardan «standard» anlamı üzerinde yanlış tartışmalar yapıldığını görüyoruz.

Bazları, standard çalışmalarile güdülen amacı «en iyi kaliteyi sağlamak, onun hemen altında yer alan mallara, iş görür olmalarına rağmen şans tanımamak olduğu» yolunda ifade ediyorlar.

Bazları da «standardın iyi mal, yüksek vasıflı mal hazırlanmasına yer vermediği» kanısındadırlar.

Bazları ise, «standard ölçülerin mal kalitesini yükselttiği, halbuki az gelirlilerin nispeten pahalı olan bu malları satın alamadığı ve bu sebeple çürük çarık fakat ucuz mal yapılımasına da göz yumulması gerektiği» inancındadırlar.

Halbuki «standard» yapmakla varmak istediğimiz amaç bunların hiç biri değildir.

«Standard» la güttüğümüz yol, istihsalde, piyasaya mal çıkartmakta dürüstlüğü sağlamaktır. Herkes satın aldığı malın istediği mal olduğundan emin olmalıdır.

Her gün herkesin şikayetini bu noktada toplanmaktadır.

Satin alınan bir sandık meyvenin üst sırası sağlam, iri, bir örnek tanelerden meydana konulmakta alt sıralarda çürük, küçük ve karışık meyveler yer almaktadır.

Güzel bir ambalaj içinde küçük asitli olduğu belirtilerek satışa çıkarılan bir yağı, karışık ve yüksek asitli bulunmaktadır.

Satin alınırken dış görünüşü mükemmel bir alet, ilk kullanışta kırılmakta veya bozulmakta, böylece işe yaramaz bir hale gelmektedir. Bütün bu örnekleri sahifelerce sıralamak mümkündür.

Görülüyorki, standardla elde edilmek istenen amaç, dürüst ticareti sağlamak için gerekli kuralları koymak ve bunlara uygunluğu denetleyerek halkın aldatılmasını önlemektir.

Standardlarda kabul edilen çeşitli cins ve türler, tipler bu isteğin sonucudur. Amaç, hangi cins tür veya tip mal söz konusu ise, malın tipi tipine standard ölçülerine uygun çıkmalıdır. Standard ekstra bir fındık ile pikolo bir fındık partisi arasında elbette boy bakımından büyük fark vardır. Biri çap ölçüsü ile 15 mm. nin üstünde öbürü 9 mm. nin altındadır. Ama her ikisi de çürüksüz, kuru, temiz fındiktir. Konulan toleranslar içinde güvenle alınacak mallardır.

Bir akümülâtör, «standard» koyduğu ölçüler sayesinde dayanıklılığı, göreceği hizmet bakımından alıcısına minimum bir garanti sağlayacak demektir.

Şu halde, standardla kovuşturulan gaye alınan malda aranılanı sağlamaktır.

Bu minimum şartların üstünde yapılan gayretlere yol açmaktadır. Konulan toleranslara yer vermeyen müstahsil veya imalâtçı elbette daha iyi ve yüksek kaliteli mal yaparak şahsi markasına ayrıca bir üstünlük sağlar ve piyasada aranılan bir marka yaratır.

«Standard» her kaliteye yer verdienenine göre herkes satınalma gücüne uyan çeşidi seçmekte serbesttir.

Ama, ille ucuz olsun diye hiç bir işe yarımayacak, buhar devirlerinin alışkanlığı sonucu olan çürük çarık mallarla halkın aldatılmasına da yer vermemek gerektir ve TSE'nin kuruluş sebeplerinin başında bu anlayış yer almaktadır.

KONTRPLÂK

Kontrplâk imâlinde kullanılan tomrukarda standardizasyon esaslarına uymanın, bunları çürütmeden nakil ve muhafaza etmenin ve kısa zamanda işlemenin çok büyük bir önemi vardır

Dr. Rahmi TOKER
Orman Y. Müh.

Memleketimizde muhtelif sanayi kollarındaki kalınma hareketi, bu sanayi mamüllerine karşı olan ihtiyacın karşılanması, bunların ihracı ile döviz temin edilmesi, ham madde olarak büyük değer taşıyan yeraltı, yerli servetlerinin değerlendirilmesi iş yeri ve dolayısıyle geçim imkânlarının genişletilmesi bakımından büyük imkânlar sağlamaktadır. Bu amaç ile sanayi ağacının her yıl yeni yeni filizler verdigini kıvançlarla görmekteyiz. Nitekim ilk defa 1932 yılında kurulan, zamanla fazlalaşarak 1959 yılına kadar 5 fabrika halinde devam eden Kontrplâk Sanayiine 1960 - 1961 yıllarında iki fabrikanın daha katıldığı görülmektedir.

Bugün çalışmakta olan fabrikalar :

Halk Kontrplâk İstanbul - Eyüp'te
Yeni Kontrplâk, İstanbul - Eyüp'te

Türk Kontrplâk, İstanbul - Eyüp'te

Kemal Pelit Kontrplâk, Halkalı'da (Evvelce Bartın'da idi),
Sak Kontrplâk, Adapazarı'nda.

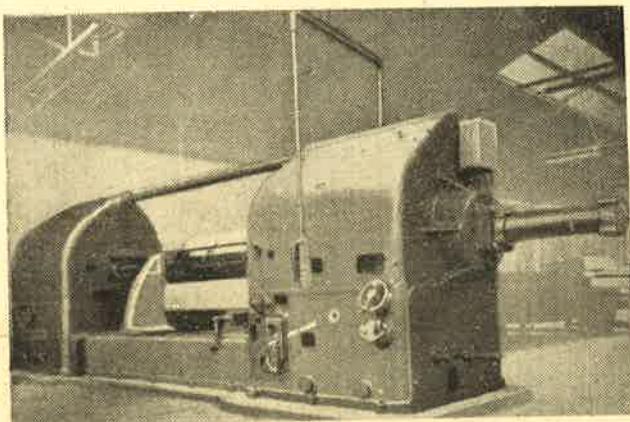
Kurulmaka ve faaliyete henüz geçmemiş olanlar :

Makina ve Kimya Kontrplâk, Ankara - Etimesgutta.

Bu fabrikaların mamüllerini, memleketimiz ağaç nevilerine göre, kayın, kavak, kızılıağac, karaağaç, disbudak kontrplâkları teşkil etmeye olup (ekserişî kayındır), henüz igne yapraklı ağaçlardan kontrplâk imâli yayılmamıştır.

Bir sanayide randimanın diğer faktörler arasımda daha fazla ham maddeye bağlı olduğu herkesin malumudur. Burda da kontrplâk imâlinde kullanılan tomrukarda standartizasyon esaslarına uymanın, bunları çürütmeden nakil ve muhafaza etmenin ve kısa zamanda işlemenin çok büyük bir önemi vardır. Memleketimizde ham madde, ormandan fabrikada işleninceye kadar geçen müddet zarfında kalitesini kaybetmeye bilhassa kayının çabuk çürüyen bir ağaç nevi olması, buna tescir etmektedir. Meselâ bu yüzden (1959 yılında yapılan tesbitlere göre) fabrikalar ancak % 30 - 40 randimanla çalışabilmişler, 1956 dan beri en iyi kontrplâk kalitesi olan A kalitesi, imâl edilememiş ve B kalitesinden ancak % 1,17, BB kalitesinden % 34 ve ıskarta olan ve kalite istekleri aranmamış kontrplâktan ise % 50 - 60 nisbetinde elde edilmiştir ki, bu miktarlar, üzerinde durulması ve hemen İslâhi için çare aranması icap eden bir keyfiyyettir. Ayrıca eski kontrplâk nizamnamesinde kalite şartlarının daha basit olması ve nizamnamenin tatbiki hakkında gösterilen faaliyetin yeter derecede bulunması nazarı itibare alınırsa, randimanın daha da düşük olduğu anlaşılr.

Durumun İslâhi için alınacak tedbirler arasında ham madde ve muayene metodları standartlarının hazırlanması ve bunların her halükârdâ tatbikî başta gelmektedir. Bu itibarla Enstitü, bu konularдан igne yapraklı yuvarlak yapı odunları, hesap, nümune alma ve muayene metodları, kontrplâk, kontrplâk nümuneye alma ve muayene metodları, konularını ele almış ve gerekli çalışmaları yaparak, Türk standardı olarak kabul etmiştir. Şimdi bunlardan kontrplâk standartlarının mahiyetini ve 14/5/1940 ve 2/13484 sayılı

(Şekil — 1) Levha soyma makinası

kontrplâk tüzüğüne göre getirdiği yenilikleri aşağıda veriyoruz :

1 — Tüzükte, kontrplâk konusu genel bir tasnife tâbi tutulmamıştır. İstenilen bilgiyi aramak için maddeleri teker teker okumak gereklidir. Standard ise, kendi özel tasnif ve ve tertip teknigi ile muhtevasını daha basit ve şematik olarak ifade etmektedir.

2 — Tarif kısmında, tüzükten farklı olarak, her iki orta levhanın lifler doğrultusu birbirine paralel olmak şartı ile, çift sayıda levhalarla kontrplâk yapabilme imkânı sağlanmıştır.

3 — Standard ile ilgili tarifler bölüm ile, kontrplâk ve konuya ait ahşap terimleri izah edilerek, tatbikat esnasında ortaya çıkacak olan tereddütler mümkün mertebe önlenmiştir.

4 — Tüzüğün hangi kontrplâklara ve sunî tahtalarla tatbik edilebileceği açıklanmadığı halde, standarda bu sınır açık olarak belirtilmiş ve 15 mm den fazla kalınlıkta olan kontrplâklarla kontrtablolara kapsamayacağı tesbit edilmiştir.

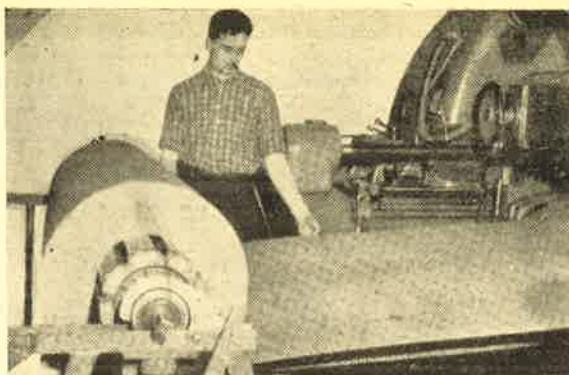
5 — Kontrplâklar, ağaç nevilerine, imâl metodlarına, kat sayılarına, tutkalın sağladığı dayanım kalıbiliyetine, koruma (emprende) durumlarına göre sınıflandırılmıştır.

6 — Özelliğler bölümünde getirilen yenilikler çok önemlidir. Bunlardan :

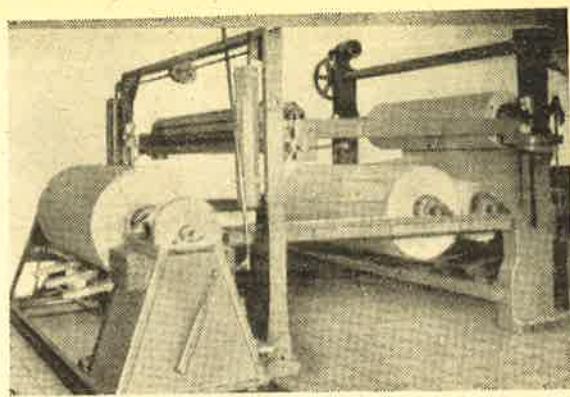
a) Yapışma durumları, basit usûl ve aletlerle tesbit edilebilme esasına göre gruplandırılmıştır. Pratigin ve teknigin istekleri bu esaslar içinde en iyi ortamı bulabileceklerdir. Şöyle ki :

Yapışma mukavemeti veya durumları, «Çokiyi, iyi, yeter ve yetmez» olarak kademelendirilmiştir. Bu dereceler iyi yapışan iki levha yüzeyinin birbirinden ayrılmaması esnasında ahşap liflerinin üzerinde toplanmış olması ve parlak bir tutkal yüzeyi göstermemesi noktalarına dayanmaktadır. Meselâ : «Çokiyi» yapışmada iki levha birbirinden zor ayrılır ve üzerinde pamuka yapışmış gibi ahşap lifler bulunur. Halbuki «yetmez» bir yapışmada ise iki levha birbirinden kolayca ayrılır ve tutkal yüzeyinin üstünde elyaf gözükmez ve parlak bir tutkal tabakası ortaya çıkar.

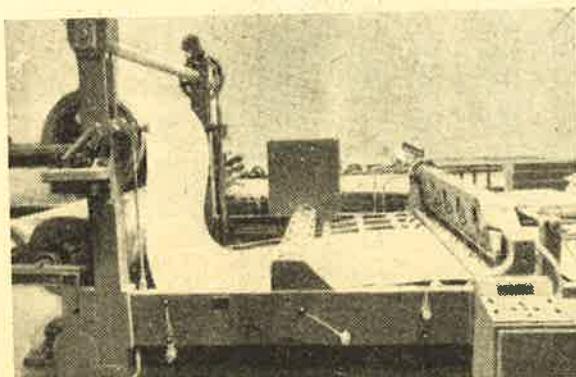
En küçük yapışma mukavemeti, değerler ancak, «yeter» derecesine ait özellikler tesbit edildiği anda

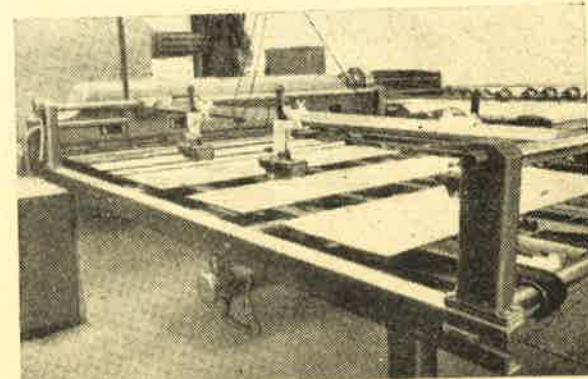
(Şekil — 2) Tomrukların soyulması

(Şekil — 3) Levhaların makaralara sarılması

(Şekil — 4) Makas

(Şekil — 5) Kontrplâk boyutunda kesilmiş levhalar

aranmaktadır. Bu da, özgül ağırlık, ağaç gruplarına göre ayrı ayrı ifade edilmektedir. Tüzükteki en küçük değerlere nazaran 12, 10, 8 kp/cm² gibi daha küçük değerler verilmiştir. Kontrplâklar aynı zamanda tutkalların temin ettikleri dayanım kabiliyetine göre :

— Kapalı yerde kullanmaya elverişli.

— Açıktı kullanılmaya elverişli, kontrplâklar olarak tasnif edildiğinden, bu durumlardaki mukavemetleri, aynı ortamlar içinde yaratıldıktan sonra çekme - makaslama mukavemetine tabi tutulmaktadır (Bu hususta kontrplâk nümune alma ve muayene metodları standardı hakkında 17. sahife-deki yazında daha geniş izahat verilmiştir).

b) Kontrplâğın imalâthanedeki rutubet muhtemel % 12 den fazla olmayacağından, bu da imalât bakımından daha iyi kaliteli mal elde edilmesinde büyük rol oynuyacaktır.

c) Boyutlar, gerek memleket ve gerekse memleket dışında imal edilen en ekonomik boyutlara uygun olarak verilmiştir. Memleketimizde farklı boyutlarda ki imalât buna göre düzeltilemesinde büyük faydalara sahip olacaktır.

d) Görünüş özellikleri, ağaç cinslerine, ağacın ve kontrplâğın kusurlarına göre sınıflandırılmış ve her bir sınıfta bulunması gereken özellikler kısa ifadelerle cetvel halinde şematik olarak gösterilmiştir. Kalite grupları tüzükteki gibi harflerle değil, romen rakamları ile ifade edilmek suretiyle milletlerarası işaretlere uyduurulmuştur.

Yukarıda arzedilen memleketimiz ham madde durumu nazarı itibare alınarak, ıskarta kerestenin

standard hariç satılmasına cevaz verilmiştir. Kontrplâğı teşkil eden alt ve üst levhaların kalitelerinde muayyen şartlara göre değişiklik olabileceği kabul edilmiştir.

7 — Piyasaya arz bölümünde, işaretleme kısmında tüzükten farklı olarak, ağaç nev'i, tutkal nev'i ve TS numarası ilâve edilmiş, tutkal cinsi bilindiği için imalât tarihi lüzumsuz görülmüştür. Ayrıca işaretlemenin ne şekilde yapılacağına dair misal verilmiştir.

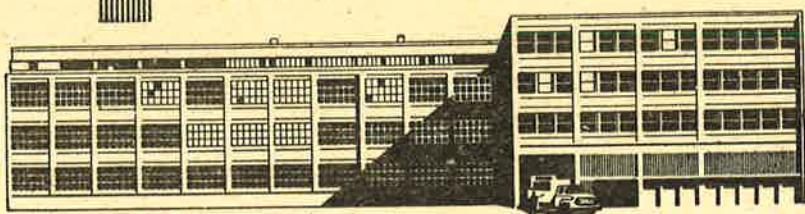
8 — Çeşitli hükümler kısmında satış ölçü birimi, nümunenin neleri ihtiva edebileceği veya kapsayılabileceği belirtilemiştir.

9 — Nüümne alma ve muayene metodları, tüzüğün çıktığı tarihe göre çok geliştiği için ayrı bir standart halinde hazırlanmıştır (Bu standarda ait diğer yazımız da 17. sahifede sunulmuştur).

Kontrplâk sanayiindeki gelişme ve tutkal nevilineının özelliklerinde görülen ilerleme, kullanma yerleri isteklerinin artışı, karşısında 1940 tarihli kontrplâk tüzüğünün ihtiyaçlara cevap vermediği tesbit edildiğinden, yeni bir standard hazırlama teklifi Sanayi Bakanlığından gelmiştir. Enstitütün İnşaat Hazırlık Grupunda gerekli çalışmalar yapıldıktan sonra, müttalâaları alınmak üzere ilgili bakanlıklar, iktisadi devlet teşkükleri, bankalar, üniversite ve okullar, cemiyetler, meslek odaları ve imalâtcılar olmak üzere cem'an 24 yere gönderilmiş ve bunların 13'ünden cevap alınmıştır. Gelen cevaplara göre, gerekli düzelmeler yapıldıktan sonra geliştirilmiş ve Teknik Kurulun 20.4.1962 tarihli oturumunda Türk Standardı olarak kabul edilmiştir.

ARÇELİK

Her nevi
Çelik Eşya
imalâti

ARÇELİK A.Ş.

(Sermaye: T. L. 7.500.000)

Sütlüce, Karaağaç Cad., 2-4, Halıcıoğlu - İstanbul
Telefon: 49 44 00 (5 hat)

PORTRELER

FRANSIZ STANDARDİZASYON
BİRLİĞİ BAŞKANI

ALBERT CAQUOT

M. Albert Caquot, 1881 yılında Fransa'nın Ardennes şehrinde doğmuş, orta ve yüksek muhabere okulunu bitirdikten sonra 1899 yılında Ecole Politeknique girmiştir. Köprüler ve şoseler servisi mühendisliğine ayrıldıktan sonra, 1901 yılında hava istasyonlarında yedek subay olarak askerlik hizmetini yapmış, köprü ve şoseler tatluk mektebine devam etmiş, 1905 yılından 1912 yılına kadar Troyes'da Aube Departmanında görevlendirilmiştir.

Burada sanat eserleri binasını kurmuş, Troy şehrinin sağlık tesislerini vücuda getirmiş, 1910 yılında vukua gelen büyük sel felâketini müteakip afetten şehri koruyan projeyi yapmıştır.

1912 yılında Yüksek Mühendisler İstihare Heyeti tarafından Fransa'da yeni doğan inşaat sistemi Beton-arme teşekkülüne katılmaya davet olunmuştur. Bu heyet, sanat eserlerine mahsus inşa edilecek binaların etüdlerini yapmak üzere büyük bir büro tesis etmiştir, 1912-1914 yılları içinde Albert Caquot büyük bayındırılık projeleri meydana getirmiştir.

1914 yılında hava gemileri subayı sıfat ile Toul önünde 3 hava birliğine kommanda etmiştir. Hava gemileri ve bunlara ait mekanik malzemelerin gördüğü hız metalleri kombine bir hâle sokmak suretiyle rasat işlerini üç misli fazla değerlendirmek imkânını verecek balonların toprağa bağlanması tecrübelerinin etüdlerini yapmış ve netice bu tertibat, Amerika'daki Romanya'nın müttefiki ordularla bütün Fransız, İngiliz ve Amerikan harp gemileri tarafından Denizaltı tehlikelerine karşı devamlı olarak kullanılmıştır.

1916 - 1917 yıllarında şehirlerin bom-

FRANSIZ STANDARDİZASYON
BİRLİĞİ GENEL DİREKTÖRÜ

JEAN BIRLÉ

bardimanlara karşı korunması için lüzumlu malzemenin etüdlerini tamamlamış ve 1940 yılına kadar bu malzemeler Londra'da kullanılmıştır.

1917 yılında son bir tecavüz hareketi ihtimali karşısında Clemenceau tarafının (Devamı 28. Sahifede)

JEAN BIRLÉ

Fransız Standardizasyon Birliği Genel Direktörü M. Jean Birlé 1 Kasım 1896 da doğmuştur.

Gönüllü olarak 1914 den 1918 yılına kadar orduda hizmet eden Birlé 1919 yılında sınai imalat ve fabrikacılık merkez okuluna girmiştir, 1922 de mezun olmuştur.

Meslek hayatına evvelâ nakliyatçılık ile başlamış ve 1929 yılında mühendis olarak Fransız Standardizasyon Birlığında görev almıştır.

1945 yılında bu Birlığın Genel Direktör Yardımcılığına getirilmiş, 1948 yılında Genel Direktörlüğe yükselti ve o tarihi beri bu vazifede bulunmaktadır.

1948 yılından beri ISO Konsey üyesi olup 1961 yılında bu teşkilatın reis vekilliğine seçilmiştir. 1961 yılından beri ISO Konseyi tarafından tesis olunan Standardizasyonu geliştirme komitesine başkanlık etmektedir. ISO rekomandasyonlarının ve telif haklarının satış şartları etüd komitesinin de üyesidir.

Milletlerarası Çalışma Teşkilatı ile ISO arasında irtibat memurudur.

J. Birlé, Officier de la Légion d'Honneur, Croix de Guerre 1914-1918, Officier du Mérite Commercial nişanlarına sahip tir.

Döküm Radyatörlerden sonra, şimdi de...
 Almanyanın en meşhur kalorifer kazanı fabrikası
Eisenwerk Hilden
 PATENTİ ve İŞBİRLİĞİ İLE İMAL EDİLEN
 SICAK SU VE ALÇAK TAZYIKLI BUHAR İÇİN
Döküm Kalorifer Kazanları

DÜNYANIN HER TARAFINDA OLDUĞU CİBİ
 MEMLEKETİMİZDE DE
 SATIŞA ARZEDİLDİ

UCUZ
 UZUN ÖMÜRLÜ
 EKONOMİK
 KULLANIŞLI
 RAHAT
 YÜKSEK RANDIMANLI

EN KÜCÜK YERE
 MONTE
 EDİLEBİLECEK
 ŞEKLİDE
 DÖKÜM DİLİMLERİDEN
 MÜTEŞEKKİL

B II OEL
 həcmi: Max 1 Tpl
 (10 lla 20 m²)

Sipariş ve Satış Merkezleri:

FER TİCARET Ltd. Şti.
 İstanbul, Galata, Fermaneciler 90,
 Telefon: 49 17 62

MERKEZ TİCARET Ltd. Şti.
 Ankara, Ulus Meydanı, Koç Han,
 Telefon: 11 04 60

B II SK
 həcmi: her 1 m² kombrı yakınca elverişli
 (10 lla 20 m²)

TÜRK DEMİR DÖKÜM FABRIKALARI A.Ş.

Standard — 45

KILIÇOĞLU

Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi
 ESKİŞEHİR

KILIÇOĞLU Kiremit ve Tuğla Fabrikaları
 Her Nevi Kiremit ve Tuğla,
 Dişli Dösemə Tuğlaları

En iyi kaliteli mallarıyle daima

müşterilerinin emrindedir

ADRES : Posta Kutusu 7
 Eskişehir

Telgraf adresi : KİREMİT
 Telefon No. : 1364 - 2105

Standard — 46

YURTTAN HABERLER

Odalar Birliği Genel Kurul Toplantısı

Her yıl Mayıs ayında yapılan Türkiye Ticaret Odaları, Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği Genel Kurulu 30 Mayıs tarihinde toplanmıştır.

31 Mayıs akşamına kadar devam eden çalışmalarla Birliğin geçen bir yıllık devre zarfındaki faaliyetleri ve bütçesi müzakere edilmiş ve gelecek yıl çalışmalarının seyri tespit olunmuştur.

Ayrıca Birliğin kanunu vazifevrinden birini teşkil eden ve bu yıl 1961 Türkiye ekonomisini inceleyen İktisadi Rapor da Genel Kurulda genel müzakerelere mevzu olmuştur.

Birlik Genel Kurulu, bu meselelerin müzakere ve münakasasından başka bütün oda ve borsaların mümessilleri, iş adamlarının bir arada toplanmasına ve tatbikattan alınan tecrübeyle ekonomik meselelerin

münakasasına zemin hazırlamak bakımından da gayet ilgi çekici olmaktadır. Bu cümleden olarak toplantıda muhtelif iktisadi, ticari ve mali mevkilarda temsilciler ve dileklerde bulunulmuştur.

Müstahsil memleketler incir toplantısı İzmir'de yapıldı

Nisan ayında Aydın'da toplanan İkinci İncir Kongresinden sonra 9 ve 10 Mayıs tarihlerinde İzmir'de müstahsil memleketler temsilcilerinin iştirakiyle milletlerarası bir incir toplantısı yapılmıştır.

California Fig Enstitute'nün tertip ettiği bu toplantıya iki adedi California'lı, beş adedi Portekiz, iki adedi İspanyol, altı adedi Yunanlı ve dokuz adedi Türk olmak üzere cem-an 24 delege iştirak etmiştir.

İzmir Ticaret Odası salonunda yapılmış olan toplantıda Türkiye ve Amerika B. D. Hükümetlerinin temsilcileri müşahit olarak bulunmuştur.

Davet sahibi Amerikalı delege California Kuru İncir Enstitüsü Müdürü Mr. Frank Dominik ile Amerikan incir istihsalinin % 60 ini elinde tutan İstihsal Kooperatifinin Müdürü Mr. M. P. Davison tarafından idare olunan toplantıda mevzuun sıklet merkezini kuru incir ezmesinin fiyat teşkil etmiştir.

Amerikalı delegeler, Birleşik Amerika'nın yıllık 20 bin ton civarında olan ezme ihtiyacının 10-12 bin tonunun bizzat kendileri tarafından temin edildiğini, müteba ki 8-10 bin tonunun başta Türkiye olmak üzere Portekiz, Yunanistan ve İspanya'dan ithal olduğunu, ancak, kendileri dahili ezme fiyatının beher libresini 17 cent etrafındaki fiyatlarında tabiidikleri halde ithalatta büyük fiyat rekabeti ile karşılaşlıklarını, bu rekabeti tesirsiz hale getirmek maksadıyla ihdas edilen ve derece derece yükseltilerek halen librede 5 centi bulmuş olan ithal resminin dahi son zamanlarda kâfi gelmemekte olduğunu lüzumsuz fiyat tenzilâtı devam ettiği takdirde kendilerinin yeni koruyucu tedbirlerin ittihazını Amerikan Hükümetinden talep etmek zorunda kalacaklarını ifade etmişlerdir.

(Devamı 28. Sayfede)

HAYVANCILIK SEMİNERİ

TÜRKİYE HAYVANCILIĞININ KALKINMASI HAKKINDAKİ SEMİNER BAŞARILI OLDU

Türkiye Ticaret Odaları, Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları Birliğinin 10-12 Mayıs 1962 tarihlerinde Kızılay Merkezi Salonunda tertiplendiği «Türkiye Hayvancılığının Kalkınması» hakkında seminer TSE de Genel Sekreterini bulundurmak suretiyle katılmıştır.

Divan Başkanı Bülent Yazıcı'nın bir konuşmasıyle açılan seminer 3 gün sürmüştür ve gündemde yer alan:

1 — Türkiye'de hayvancılık politikası,

2 — Memleket ziraat şartları ile hayvancılığın münasebetleri. Yem, çayır ve mer'aların politikası,

3 — Hayvan hastalıklarının önlenmesi için medikal ve profaktif tedbirler ve bunların düzenlenmesi,

4 — Sun'ı tohumlamanın hayvancılık ekonomisindeki yeri ve değeri,

5 — Yurt beslenmesi bakımından hayvancılığın geleceği ve alınması gereken tedbirler,

6 — Hayvan besleme ve yem problemi,

7 — Hayvan fiyatlama rejimlemiz ve Devlet müdüraheleri,

8 — Hayvan beslenmesinde vitaminlerin yeri ve ekonomik değeri,

9 — Hayvancılıkta maliyet mesesi ve bunu vuzuha kavuşturacak tedbirler,

10 — Hayvancılığın kalkındırılmasında güdülecek politika,

11 — Hayvan pazarlama organizasyonunun yeterlik derecesi ve iyileştirilmesi,

12 — Hayvan mahsullerinin ihracatta önemi ve ihracat şekli,

13 — Hayvancılığımızın ekonomik yönleri,

gibi konuları, uzman ve bilginlerimiz yaptıkları konuşmalarda dile getirmiştir, millî menfaatlerimiz ve beslenmemiz bakımından hayvancılığımızı derinliğine incelemişlerdir.

Her konuşmayı takip eden görüşmelerde ise seminerde hazır bulunan ve hayvancılığın muhtelif kısımlarla ilgili bulunan zevat, tatbikatlarla gördükleri güzellikleri ve darlıklarla ve bunların giderilmesi yolunda alınacak tedbirleri açıklamak suretiyle yol göstermişlerdir.

Bu arada, hayvan yetiştircilerinin teşkilatlandırılması, açılacak kredilerle desteklenmesi, hayvan beslenmesinde ve seviyatında vuku bulan hastalık ve teleflerin önüne geçilmesi ve hayvancılığın rağbet kazanması hususunda tavsiyeler yapılmış, TSE Genel Sekreteri de standartizasyonun hayvancılığımızdaki önemini belirten bir konuşma yapmıştır.

II. İmar Kongresi topllandı

İmar ve İskân Bakanlığının tertipliği II. nci İmar Kongresi 28 Mayıs - 1 Haziran günleri arasında Ankara'da toplanmıştır.

I. İmar Kongresi 1955 yılında Bayındırlık Bakanlığı tarafından tertiplenmiştir.

II. nci İmar Kongresinin programında «Bölge Plânlaması» ve hususile «Marmara Bölgesi Plânlaması» konuları birinci günün çalışmalarını teşkil etmiştir. İkinci günün konuları «Arsa Problemi ve Alınması Düşünen Tedbirler» ile «İmar Mevzuatında Değiştirilmesi Düşünen Hulusular» olmuştur. Üçüncü günü ele alınan dâva, «Şehirlerde Mesken Problemleri», «Sosyal Mesken Standardları» ve «Gecekondu Problemi» konularında toplanmaktadır.

Dördüncü günü görülsülen mevkular «Şehir Plânlaması», «Âmme Tesisi» dir. Son gün ise «Yapı Malzemesi» konusu üzerinde durmuştur.

Kongre, imarla ilgili bu konularda İmar ve İskân Bakanlığının politikasını geliştirmek için ışık tutacak fikirlerin toplanacağı istişare bir organ olarak tertiplenmiştir.

TSE GENEL KURULU TOPLANDI

Bilindiği üzere TSE Genel Kurulu 29 Mayıs 1962 Salı günü saat 10.00 da Enstitü merkezinde toplanmıştır. Toplantıya 64 üye katılmıştır. Katılanların çoğunu Ankara'da bulunan temsilcilerin teşkil ettiği toplantıyı başkan Faruk A. Sünter açmıştır.

Başkanın, gündem gereğince Genel Kurul Başkanlık Divanı seçileceğini bildirmesi üzerine adaylar tesbit edilmiş ve yapılan oylamada Genel Kurul Başkanlığına İstanbul Sanyayi Odası temsilcisi Faruk Gönel ittifakla seçilmiştir. Başkan yardımcılıklarına da Tekel İdaresi Enstitüler Temsilcisi Sadıye Enercan ile Sanayi Dairesi Reisi Sabahaddin Teoman ittifakla seçilmişlerdir.

Bundan sonra gündemin üçüncü maddesine geçilmiş ve bütçe ve personel kadrosunu

TSE Genel Kurulundan bir görünüş

incelemek üzere seçilmesi gereken komisyona beş kişi seçilmiştir.

Seçim işleri bittikten sonra Yönetim Kurulunun faaliyet raporu ile malî raporu okunmuştur. Rapor üzerinde Başkan Faruk Sünter ayrıca açıklamalar da bulunmuştur. Rapor üzerinde bir çok temsilci söz almış, dilek ve temennilerde bulunmuştur. İstanbul Teknik Üniversitesi'nden Prof. Haldun Gürmen, elektrik standardlarının yapılması üniversite ile işbirliği yapılması hususundaki görüşlerini açıklamıştır.

İzmir ve İstanbul İhracatçılar Birlikleri temsilcileri de ihracat mallarının standardizasyonuna öncelikle ele alınması hakkındaki önerileri, diğer temsilcilerin dilekleri görüşülüp kabul edilmiştir.

Bu arada, yurda standardlaşma hareketlerinin yayılması ile Enstitü faaliyetine Genel Kurul üyesi olarak katılmak (Devamı 28. Sahifede)

Yeni İhracat Rejimi ve standartizasyon

Mayıs ayı sonunda Ticaret Bakanlığında resmi ve hususi sektörün iştiraki ile 1962/63 umumi ihracat rejimi için toplantılar yapılmıştır.

Bu toplantılarla TSE'yi Başkan Faruk Sünter ile Genel Sekreter İbrahim Kutlutan temsil etmişlerdir.

Toplantılarda muhtelif konular görüşültürken standardın önem ve lützumuna devamlı olarak temas edilmiş, bilhassa ihracatı lisansa bağlı mallara standardlar yapılmadan kolaylık sağlanamayacağı kanısına varılmıştır. Gerek bu noktalarda gerekse gündemin özel maddesinde resmi ve hususi sektör temsilcileri, Türk Standardları Enstitüsünden bu yıl mümkün olduğu kadar fazla miktarında ihracat mali standardı yapılması temennisinde bulunmuşlardır.

Enstitü Başkanı yaptığı konuşmada standard davaşının bu geniş benimsenmesi karşısında duydukları memnunluğu belirtmiş, bu sene için tasarlanan geniş programı anlatmış ve başta Odalar Birliği, odalar ve borsalar ve ihracatçı birlikleri olmak üzere özel sektörle girişilecek işbirliğinin desteklenmesini müsillerden rica etmiştir.

TSE YÖNETİM KURULU TOPLANDI

29 Mayıs 1962 tarihinde toplanan TSE Genel Kurulunda hizmet süreleri dolmuş bulunan iki Yönetim Kurulu asil üyeline Turhan İskit ve Fasih Atam yeniden seçilmişlerdir.

Genel Kuruldan sonra Yönetim Kurulu yenilenen kadrolarıyla toplanıp gizli oylama yoluyla iş bölümü yapmış, Faruk Sünter başkanlığı, Prof. Kâzım Köylü başkan vekilliğine ve Fasih Atam muhasip üyeliğe getirilmiştir.

1961 - 62 Devresinde

TÜRK STANDARDLARI ENSTİTÜSÜ'NÜN ÇALIŞMALARI

TSE, standardizasyon dâvasında, üniversiteler, bakanlıklar ve özel sektörün samimi bir anlayış havası içinde el ele verip çalıştığı bir merkez olmuştu

TSE'İN 1961-1962 FAALİYET RAPORU

«132 Sayılı Kanunun ilk tâbîkatına rastlayan bu dönem çalışmaları, 10 aylık bir devreyi kapsamaktadır. Bu devre içinde TSE çalışmaları her konuda artarak gelişmiş ve Enstitümüz, memleket ekonomik cihazları arasında kendine düşen hizmetleri yapabilme seviyesine biraz daha ulaşmıştır.

Bu devre zarfında üzerinde devamî çalışmalar yapılan ana konulardan birini, şüphesiz TSE'yi 132 Sayılı Kanuna göre yürütmek, işin yapılması gereken temas ve takipler teşkil etmiştir. Muhtelif Bakanlıklar, bîrlik, oda ve borsalarla kanunun koyduğu esaslar dahilinde mutabakat sağlanmış ve böylece gelişmemiz için ana kaynak olan gelirlerimiz bu anlaşmaların ışığı altında müemmen bir duruma sokulmuştur.

Bu arada 132 Sayılı Kanunun uygulanmasını sağlayacak mevzuat da tedvîn olunmuştur.

Yeni mevzuat hükümleri dahilin-

de is programımızı tahakkuk ettirebilme için, TSE teşkilâtında ve hizmet usullerinde bazı düzenlemeler yapılmasına ihtiyaç hissedilmiştir.

İş yerimizin yetersizliği ve ilk yılın gelir tahsilâtında ortaya çıkabilecek sürprizler hasebiyle zaruri olarak dar tutulan personeel kadromuz arasında hizmetleri iyi bir şekilde paylaştırmak, siki bir işbirliği kurulmak ve organlarında görev alan kıymetli arkadaşlarımızın, konularımızın muhtelif sahflarıyle daha yakından ilgileri sağlanmak suretiyle produktivitenin artırılmasına çalışılmıştır.

Diğer taraftan, devre sonuna doğru tamamen verimli bir çalışma temposuna giren Teknik Kurulla, hazırlık grubu başkanlarından teşkil olunan ve her ayın ilk günlerinde genel ve ortak hizmetlerde prensip kararları almak üzere bir araya gelen «Hazırlık grupları başkanlar komitesi» gittikçe genişleyen TSE topluluğunda zaruri koordinasyonu ve faydalı işbirliğini sağlayan mîles-sir organlar halinde kuruluşumuzun ana bünyesi içindeki yerleri almış-

lardır.

1961-1962 devresi çalışmalarından alınan bu müsbet sonuçlar, her iki topluluktan gelecek devrede çalışmada ve standardlarda birlik bakımından çok daha büyük koordinasyon hizmetleri beklenebileceğini ortaya koymuştur.

Bu arada geçen Genel Kurul toplantılarında tesisi kararlaştırılan «Mühendislik» ve «Mevzuat» hazırlık grupları da devre içinde gerekli teknik komiteleri ile birlikte kurularak faaliyete geçirilmiş bulunmaktadır.

Bu umumi açıklamadan sonra TSE'nin çeşitli faaliyet kollarındaki çalışmaları aşağıda ayrı bölümler halinde sunulmuştur.

STANDARD ÇALIŞMALARI

1961-1962 faaliyet devresi zarfında 185 konu eie alınarak bunların teknik komiteleri kurulmuş ve çalışmalara başlanmıştır.

Bu 185 standard çalışmasının 100 ü gegen Genel Kurulca programlaşırılmış olanlardır.

Yıl içinde TSE'den hazırlanması istenen yeni standardlardan ancak

GEÇEN AY İÇİNDE TSE'YE YABANCI MEMLEKETLERDEN GELEN STANDARDLAR

YABANCI MEMLEKET	Alman	Amerika	Avustralya	Belçika	Britanya	Fransa	Hindistan	İsrail	Japonya	Kanada	Yeni Zelanda	Venezuela	Toplam
ELEKTRİK	1	3	7	9							1		21
KİMYA	1										5		6
LABORATUVAR	1												1
İNŞAAT	1		4	6									11
MADEN	2										1		3
MAKİNA	4			6									10
MÜHENDİSLİK NORMLARI	1										3		4
TEKSTİL											10		10
ZİRAAT											3		3
TOPLAM	67 x	11	3	11	21						23		136

× Muhtelif konularda

85'i durumlarının önemleri itibarıyle ele alınabilmiş ve diğerleri gelecek yılın programına sokulmuştur.

10 aylık devre içinde «41» adet standard tasarısı hazırlık gruplarının tamamlanmış ve mütalâa alıymak üzere TSE tarafından yetkili yerlere gönderilmiştir.

Bunlardan «26» si mütalâadan gelerek işlemleri tamamlanmış ve içlerinden «15» i Teknik Kurulca «Türk Standardı» olarak kabul edilmiş ve yayınlanmıştır.

Mütalâadan beklenenler de yakın bir gelecekte aynı şekilde Türk Standardı durumuna yükseleceklerdir. Teknik Kurul gündeminde bulunan «4» tasarımın da bugünlere Türk Standardı olarak kabulü beklenmektedir.

Standard çalışmalarına ayrılan bu bölümdeki izahlârimiz son vermeden önce şu 4 noktayı belirtmeyi yerinde buluyoruz:

1 — Bu devre içinde 132 Sayılı Kanunun ikinci maddesinin «B» fikrasının, TSE'nin «haricte hazırlanan standardları tetkik ve uygun bulduğu takdirde Türk Standardları olarak kabul etmek» yolundaki hükmü ilk defa uygulanmıştır. Şöyledir ki:

Ticaret Bakanlığında 1931 yılından beri tatbikat gören «findik ihracatının mürakabesine dair tütük» ün yerini almak üzere hazırlanan bir tasarı adı geçen Bakanlıkla mutabakata varılarak Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi, Ticaret ve Tarım Bakanlıklarının uzmanlarının da katıldığı TSE'de kurulan özel bir teknik komitede standard esaslarla göre düzenlenmiş ve Teknik Kurulca «Türk Standardı» olarak kabul edilmiştir.

Halen yürürlükte bulunan Ticaret Bakanlığı diğer mürakabe tütüklerinin de aynı yoldan, standarda girmelerine bu çalışmanın bir örnek olmasını ve böylece memlekette standard işlerinin tek bir düzen içinde gelişmesini dileriz.

2 — 132 Sayılı Kanunun yürürlüğe girmesi ve yukarıdaki fikradada yazılı gelişmelerin muvacehesinde «Türk Standardlarının Tatbikatına Dair Tütük» ün değiştirilmesi ihtiyacı belirdiğinden bu lüzum ilgili Bakanlıklara duyurulmuş ve Mezvuat Hazırlık Grubunda (Sanayi, Ticaret, İmar ve İskân Bakanlıklar temsilcilerinin de huzuru ile) düzenlenen yeni tasarı ilgili bakanlıklara sunulmuştur.

3 — Devre içinde yürürlükteki Türk Standardları hakkında istenen çeşitli bilgilerin verilmesi işleri de Hazırlık Grupları ile Teknik Komiteleri bir hayli meşgul ettiği gibi bu arada gerekli revizyon çalışmaları da yapılmıştır.

4 — Millî Standard çalışmaları yanında Milletlerarası Standardların olgunlaştırılması amacı ile TSE'den istenilen bilgiler de organlarımıza hazırlanmaktadır ve bu suretle faaliyetleri normalin üstünde bir alana yayılmaktadır.

Yönetim Kurulumuz, yukarıdan beri arzolunan bu standard çalışmaları

sırasında organlarda görev almış suretiyle TSE'ye yardımcı olan değerli üyelere huzurunuzda açıka teşekkür etmeyi zevkli bir borç sayar.

TSE HİZMET VE LABORATUVAR BİNALARI İNŞAATI

Geçen Genel Kurulun toplantı günülerde TSE Sitesi Mimari Proje Müsabakası sonuçlanmış ve artık fileen inşaat işlerinin düzenlenmesi devresine girilmiştir.

Bu devre içinde bir yandan bina inşaat işleri yürütülmüş ve diğer taraftan mevzuun mali cephesi üzerinde gerekli temas ve çalışmalar yapılmış ve bilhassa laboratuvarların teçhizat planları ve tedarik imkanları üzerinde çalışılmıştır.

a) Mimari Proje müsabakasını müteakip seçilen müellif mimar Vedat Dalokay ile mimari projenin yapılması ve uygulanması için gerekli mukavele akdolunmuştur. Bundan sonra statik projeler, HES Bürosu; tesisat projeleri de tesisat mühendisi Orhan Çiner ile mukavelelere bağlanmıştır.

Koordinde bir çalışma ile yürütülen mimari, statik ve tesisat projeleri, Mayıs 1962 sonunda iş programına uygun olarak tamamlanacaktır.

b) Geçen devredekî faaliyet raporunda kaydedildiği gibi laboratuvar plânlarının düzenlenmesinde Amerikalı Uzman Mr. Brombacher üç ay kadar Enstitümüzde teknik organlar ve proje müteahhitlerimizle birlikte çalışmış böylece laboratuvar plânlarının ihtiyaca cevap verecek mükemmeliyetle olması sağlanmıştır. Buradaki çalışmaları bitirip Amerika'ya dönen uzman ile temas devam ettirilmiş ve statik projelerin düzenlenmesinde dayanılacak esaslar hakkında gönderdiği dokümanlar ve verdiği bilgiler faydalı olmuştur.

c) Bir taraftan projelerin hazırlanması işi yürütüldürken, diğer taraftan inşaatın ihalesi için çalışmalarla geçilmiş, proje mimarı tarafından düzenlenen hale dosyası esasları dahilinde tanınmış yedi inşaat firmasından teklif istenerek gelen altı teklif arasında en uygunu olan MİMAS Firmasına 28.8.1961 günü ihalesi yapılmıştır. Kararı müteakip 29.8.1961 günü adı geçen firma ile Ankara Dördüncü Noterliğinde mukavele imzalanmış ve 30.8.1961 günü de müteahhidde yer teslim edilmiştir.

d) 15.12.1961 tarihinde temel atma töreni yapılmıştır.

e) 28.8.1961 tarihinde MİMAS Firmasına inşaat kısmı ihale edilen sistemizin tesisat işleri, Bayındırılık Bakanlığında resmen tesbit edilen indirim temin olunarak 20.12.1961 tarihinde bir ek sözleşme ile hale edilmiş bulunmaktadır.

f) İnşaat ve proje işlerinin yürütülmesi için Ekim 1961 de bir yüksek mimar kontrol şefi alınmış bu gün ise bütün bloklarda faaliyet baş-

lığından, kontrol teşkilâtımızın bir inşaat teknikeri ve bir sürveyanla takviyesi cihetine gidilmesi zaruri olmuştur. Bu arada inşaat işlerimizin tedviri için kurulan üç kişilik Teknik Eksperler Hey'eti görevine devam etmektedir.

g) İnşaatta; 1961 senesi içinde terasman ve A. Bloku bodrum kazaları, A. Bloku temel inşaatı bitirilmiş, 1962 yılı çalışmalarına esas olacak izharat yapılmış, kış sebebiyle Ocak-Şubat aylarında çalışmamıştır. Yeni inşaat mevsiminin girmesi ile işe yeniden hız verilmiş ve bugüne kadar; şantiye binaları, 190 tonluk su deposu ikmal edilmiş, A. Blokunun üç katının betonu dökülmüş ve B. Bloku temel inşaatı tamamlanmıştır. C. ve D. Bloklarına başlanmak üzeredir. Ekim 1962 sonunda bütün blokların kaba inşaatı tamamlanacaktır.

Yukarıda (b) bendinde yazılı çalışmalarla yapan Amerika'lı laboratuvar uzmanı bu konuda 1958 yılında yaptığı ilk raporunu da ikmal etmek fırsatı bulmuş, yeni ihtiyaçlara göre binanın genişletilmesine taallük eden tavsiyelerini yaparken bir taraftan da laboratuvarlara konulacak alet ve tesisat ihtiyaçlarını yine alâkâlı uzmanlarımıza birlikte tesbit etmiştir.

Mumaileyh Amerika'ya döndükten sonra kesin raporunu düzenleyip AID'ye ve TSE'ye göndermiş bulunmaktadır.

Böylelikle 1958 deki ilk raporu ile TSE binalarının ve laboratuvarının lüzumunu ortaya koymak bu vadideki teşebbüslerimizi destekleyen uzman son raporu ile de dâvamızın ikmalinde rolünü oynamış olmaktadır.

Adıgeçen rapora göre, TSE laboratuvarlarına konulacak teçhizatin değeri simdiilik 419.000 dolar (dört milyona yakın Türk Lirası) olarak hesaplanmıştır.

Bu paranan TSE'ye dolar olarak yardım faslından verilmesi için Maliye Bakanlığı ile AID nezdinde yaptığımız teşebbüslerin müsbet yolda olduğu temalarımız neticesinde ögrenilmiş bulunulmaktadır.

YAYINLAR

a) Bu faaliyet devresi içinde Teknik kurulun kabul etmiş olduğu (8) adet standard bastırılarak yayınlanmış ve (41) standard tasarısı çoğaltılarak mütalâaya gönderilmiş bulunmaktadır.

b) Genel Kurulun direktiflerine uyularak Enstitümüzün varlığını yaymak ve gördüğü hizmetlerle millî ekonomi hayatımızdaki önemini belirtmek amacıyla 20.000 adet tanıtma broşürü bastırılıp dağıtılmıştır.

c) Yine Genel Kurulun tensibiyile 1962 Ocak ayından itibaren «Standard» adı altında aylık bir dergi yayınlanmasına başılmış ve bunun tutunması yolunda emek harcanmaktadır. 32 sahife olarak tertiplenen derginin sonuna ayrıca yabancı teş-

kılının tettekine de imkân verilmek amacıyla ile ingilizce bir özet konulmaktadır.

Bu suretle dergi kardeş enstitüler nezdinde TSE'nin daha yakından tanınmasına amil olmaktadır.

Bir çok yerlere faydalari dokunacağı mülâhazasiyle parasız gönderilmesine rağmen, devamlı gayretler neticesinde sağlanan ilân ve abonman gelirleriyle derginin bugüne kadar olan masrafları hemen hemen başabaş getirilmiş, TSE'ye küllefet yüklenmemiştir. Sayın Genel Kurul Üyelerinin ilân ve abone konusunda yapacakları sahî gayretlerle bizi desteklemelerini bilhassa rica ederiz.

Yayın işlerimiz halen Mevzuat Hazırlık Grubuna bağlı Yayın Teknik Komitesi marifetile yürütülmekte ve Enstitü kadromuzda bu işlere bakan bir servisimiz bulunmaktadır. Yapılan tecrübe göre gelecekteki gelişmeler gözönünde tutularak yeni devrede bir yayın servisinin ihdasına gidilmesi faydalı müttâla olunmaktadır.

İÇ MÜNASEBETLERİMİZ

Universiteler, bakanlıklar ve özel sektörle olan münasebetlerimizde geçen yıl içinde artan bir gelişme kaydedilmiştir.

A — Üniversiteler :

a) Ankara Üniversitesi Fen Fakültesi ile yakın işbirliğimiz devam etmekte ve bu arada deri, gön ve kösele standardlarının hazırlanmalarında uzmanlarından bilgi alınmaktadır ve laboratuvarlarından faydalılmaktadır.

b) Aynı Üniversitenin Ziraat Fakültesi ile de turunciller, şeftali, sofralık yaş üzüm, fındık ve kuru fasulye standardları üzerinde verimli çalışmalar yapılmış, bunlardan bir kısmı tamamlanıp yayınlanmıştır. Halen 20 kadar standard konusunda beraber çalışılmaktadır.

c) İstanbul Teknik Üniversitesi ile temaslarımız, daha çok müttâla istemek şekilde tecelli etmektedir.

Bu dönem içerisinde Elektrik Fakültesinin laboratuvarlarından faydalandığı gibi IEC'nin TSE'ye düşen hizmetlerindeki işbirliğimiz devam ettirmektedir.

Yalnız bu noktada faaliyetin henüz beklenen sür'at ve verime ulaşmadığı görülmekte, geleceki devrede temaslarımızın sıklaştırılarak bu hussusun tahakkukuna gidilmesi zaruri bulunmaktadır.

B — Bakanlıklar :

a) Başbakanlık Devlet Plânlama Teşkilâti, Türk Standardları Enstitüsünü kendi hizmetlerinde yetkili icra organlarından biri olarak kabul etmiş ve bu görüşle hazırlanmaktadır bulunan beş yıllık kalkınma plânnın standardizasyonla ilgili bütün konularında TSE'yi görevlendirmiştir. Bu cümleden olarak:

1 — Sosyal mesken davasında mimari, mühendislik, inşaat, tesisat, hizmet, usul ve malzemeye ait «653» adet standarda ihtiyaç bulunduğu anlaşılmakla bunların hazırlanmasında İmar ve İskân Bakanlığı ile TSE görevlendirilmiştir. Bu önemli konu, bütün hazırlık gruplarının iştirâki ile müzakere edilerek gerçekleştirilemesini sağlayacak tedbirler tesbit olunmuştur. Buna göre İmar ve İskân Bakanlığının döküman ve eleman yardımaları yanında her yıl ayrılması düşünülen 1.000.000 Türk Liralık tahsisat ayrıldığı takdirde aynı hizmetin beş yılda tamamlanabileceği hesaplanmıştır.

2 — İhracatımız geliştirmek amacıyla kurulan ihracat özel ihtiyaç komisyonu ile buna bağlı yaş meyve ve sebze, bakliyat, orman ve tali mahsulleri, canlı hayvan ve hayvan mahsulleri, sinai ve kimya maddeleri tali komitelerine de väki davet üzerine iştirâk edilerek standardizasyon bahsinde payımıza düşen hizmet yapılmış ve bu çalışmaların işiği altında düzenlenecek tasarılar iş programımıza almıştır.

b) Bayındırılık Bakanlığı ile temaslarmız daha çok Devlet Kara Yolları Genel Müdürlüğü ve Yapı, İmar İşleri Reisiği ihtiyaçları dolaşıyıyla olmakta ve bu arada bilhassa trafik işaretleri, trafik işaret boyaları ve bunların incelticileri ile çimento standardları üzerinde toplantıda ve yine bu Bakanlığın mühettelik kollarındaki değerli uzmanlarından, laboratuvarlarından teknik çalışmalarımızda istifade edilmektedir.

c) Ticaret Bakanlığı ile bilhassa ihrag mahsullerimizin standartizasyon konusunda, mevcut işbirliğimiz bu yıl da gittikçe artan bir gelişme göstermiştir. Bu arada yürürlükteki ihracatı murakabə tütüklenen Türk Standardı haline koyma görevini Bakanlık Enstitümüze verdiği gibi 1705 sayılı Kanunla buna müteferri mevzuatın yeni şartlar muvacehesinde tadil işlerinde de birlikte çalışma yoluna girilmiştir.

Diger tarafından adgeçen Bakanlık, içerdene ve dışardan väki yeni standard hazırlama işlerini de Enstitümüze vermeği bir prensip kararı haline getirmiştir.

d) Sanayi Bakanlığı ile öteden beri devam eden ahenkli işbirliğimiz bu dönemde bir kat daha verimini artırmıştır.

TSE'nin çalışmalarına başından itibaren arasıız olarak maddi ve manevi müzaheretini esirgemeyen bu Bakanlık, standardlarla bu alanda mevzuatı düzenlemeye TSE'yi doğrudan doğruya, kendi organı yerine koyarak bu hizmetleri tam bir işbirliği zihniyeti içinde yürütmektedir.

AİD ile olan anlaşmalarda Türk Hükümeti adına hareketle TSE'ye yapılacak yardım projelerimizi bu Bakanlık desteklemekte ve karşılık Türk paralarını kendi bütçesine koymaktadır.

Bu arada memnunlukla bildirelim ki, geçen yıl başlayan müzaheretin devamı olarak 1962 mali yılı

Sanayi Bakanlığı bütçesine de 100.000 liralık bir TSE tahsisatı konulmuştur.

e) İmar ve İskân Bakanlığı da çalışmalarında Sanayi Bakanlığı gibi Enstitümüze en yakın müzahereti gösternmekle ve standardizasyona taalluk eden bütün hizmetlerde TSE'yi tek yetkili merci saymaktadır. Bu yıl programına alınmak üzere gelen istekler, bu samimi işbirliğinin bir tezahür olup bunun fiilen tahakkuk edebilmesi için de bütçesine 90.000 liralık bir tahsisat koymak suretiyle Enstitümüzi desetlemiştir.

Sözü geçen Bakanlık Ankara'da tertiplediği Iinci Yapı Malzemesi Sergisinde TSE'ye özel bir yer ayıryp burada temsil edilmemizi sağlamakla da Enstitümüze karşı duyduğu yakınlığı ortaya koymuştur. Bu sergiye kuruluşumuzu ve hizmetlerimizi tanıtmak, eserlerimizi teshir etmek fırsatı bulunmuş ve faydalı olmuştur. Sergiye ayrı bir renk veren Türk Standardları kösesi Bakanlıkca takdir olunmuştur.

Başkaca İstanbul ile İzmir'de açılması mukarrer aynı mahiyeteki sergilere de Enstitümüz şimdiden davet edilmiş bulunmaktadır.

f) Tarım Bakanlığı ile Ziraat ve Orman İşleri Genel Müdürlüklerinin hizmet alanlarında işbirliği yapmaktadır. Bu Bakanlığın bütün imkânları cömertçe Enstitü gayelerine verilmekte ve yapılan çalışmaların müsbat sonuçlar alınmaktadır. Buna misal olarakigne yapraklı ve sert ağaç keresteleri ile konoplaklı, sağlayağı gibi orman mahsulleri, yaş meyve ve sebzeler, bakliyat, yağlı tohumlar standardlarının yapılmasındaki eleman ve doküman yardımalarını zikretmek yerinde olur.

Şu kadar ki, bütün hizmetlerinde standardizasyon temel unsuru teşkil ettiği halde 132 Sayılı Kanunun uygulanmasında Bakanlık, kendisine bağlı kuruluşların ödeyecekleri aidat için gerekli karar vermediginden TSE'nin bu kanuni hakları harekete gelememiştir. Önümüzdeki yıl bunun islah ve telafi edileceğini kuvvetle umuyoruz.

g) İhracatı Geliştirme Etüd Merkezi (IGEME) ile de ortak hizmet konularında beraberce çalışmaktadır. Turunciller, şeftali standardları bu anlaysı içinde hazırlanmış gibi halen yapılmakta bulunan mermi standardı da bu kuruluşun istek ve ilhamı ile ele alınmış bulunmaktadır.

C — Özel Sektör :

a) Türkiye Ticaret Odaları, Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği, Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği ve bunlara bağlı odalar ve ticaret borsaları ile çalışmalarımız her gün artan bir tempo içinde gelişmektedir. Standardların hazırlanma safhasında, bitmiş

olan tasarılar üzerinde mütalâa alınmasında ve yayınlanmış standartların uygulanmalarında devamlı temas halinde bulunmaktayız.

Bu arada İstanbul Ticaret, Sanayi Odaları ve Ticaret Borsası ile münasebetlerimiz daha da ileriye götürülecek sanayii ve ticareti İstanbul'da temerküz eden bir kışım maddelerle ait standardları yapacak Teknik Komiteler ve ekiper bunların bünyesinde kurulmuştur. Gayelerimizin paralel olarak yürütülmesini ve tahakkukunu sağlayacak bu tatlüklerin, alınacak sonuclara göre başka Odalara ve Borsalarla ihracatçı birliklerine de teşmil edilmesi düşünülmektedir.

Diger taraftan ticaret, sanayi odaları ve ticaret borsalarının toplu çalışmalarında TSE'ye yer verdikleri de ayrıca memnunlukla müzahede edilmektedir. Marmara ve Trakya Bölgesi Oda ve Borsalarının İstanbul'da yaptıkları toplantıya Enstitü Başkanı davet olunmuş ve standardizasyon konusunda yaptığı konuşma ilgi ile karşılanmıştır. Müteakiben Ankara'da Orta Anadolu Oda ve Borsalarının istirâki ile tertiplenen bölge toplantısına da Enstitümüz dâvet edilmişdir.

Ayrıca Kimya Mühendisleri Odası İstanbul Şubesince tertiplenen seminerde de hazır bulunan Enstitümüz Başkanı gaye ve çalışmalarımızı izah etmiştir.

Bu teşekkürlerin hepsi ile ayrı ayrı devam eden temaslarumuzın standardizasyon anlamını yaymadan büyük faydalara sağladığı görülmektedir.

Nitekim: bilhassa teknik gelişmeleri izleyen ve standardın faydalama inanan sanayi erbabı da TSE ile olan temaslarını artırmaktan ve ıstıgal konuları ile ilgili hussarda Enstitümüzden bilgi ve doküman aldıkları gibi ıstıgal konularına ait millî standardların da yapılmasını istedikleri dikkati çekmektedir.

★

Yukarıdaki açıklamalarımızdan da memnunlukla anlaşılacağı vechile Enstitümüz, standardizasyon davranışında üniversiteler ve bakanlıklarla özel sektörün karşılıklı, samimî bir anlayış havası içinde el ele verip çalıştığı bir merkez olmuştur.

DIŞ MÜNASEBETLERİMİZ

TSE' yurt içindel olduğu gibi dış âlemde de mevcudiyetini tanıtma ve yayma yolundadır. Bilhassa Milletlerarası Standardizasyon Teskilatı (ISO) ve yine Milletlerarası Elektroteknik Komisyonu (IEC) ve bu kuruluşlara üye (46) memleket millî standard müesseseleri ile bağlarımıza ve ortak çalışmalarımız zamanla kuvvetlenmektedir.

a) ISO milletlerarası standartizasyon çalışmalarını bu yıl ve-

rimli bir seviyeye çıkarmış, yayınladığı rekomandasyonların sayısı 243 ü bulmustur.

Diger taraftan 104 ISO teknik komitesi devamlı olarak çalışmaktadır ve bu faaliyete, Enstitümüz de üye sıfatıyla mütalâa vermek ve bazı toplantılarına katılmak suretiyle hizmet payını yerine getirmektedir.

b) IEC ile olan münasebetlerimiz, aynen ISO bendinde açıklandıgı gibidir.

c) Yabancı memleketlerdeki kardeş standard kuruluşları ile aрамızda Millî Standardlarla her türlü yayın mübadeleleri muntazaman yapılmakta ve karşılıklı olarak çalışmalarдан faydalananmaktadır. Ayrıca muhtelif vesilelerle memleketimize gelen bu millî kuruluşlara mensup zevat Enstitümüzzi ziyareti ihmâl etmediklerinden bu fırsatlarından faydalananarak standardizasyonu ilgilendiren konular üzerinde kendilerile fikir teatileri yapılmaktadır.

Bu cümleden olara: yıl içinde Enstitümüze uğrayan DNA dan Prof. Kollmann'la münasebetimiz bu ölçüyü aşmiş ihtiâsi dahilinde bulunan kontrplâk standardlarını yapmakta olan teknik komitemize istirâk edip kıymetli mütalâaları ile faydalı olmuştur.

d) Avrupa memleketleri için yapılacak ortak soframış yas üzüm standardlarının esaslarını tesbit etmek amacı ile Berlin'de tertiplenen toplantıya istirâk burada ihraç konusu üzümlerimizin özellikleri testil ettirilmiş ve alnan kararlar öğrenilmiştir.

Yakında hazırlanması mukarrer Türk yas üzüm standardlarında bulgilerden istifade edilecektir.

Aynı şartlar altında hazırlanan makta bulunan ortak seftali standardının esaslarına göre hazırladığımız «Türk Seftali Standardı» Teknik Kurulum tasvibinden geçirilmiş olup önmüzdeki ihraç mevsiminden itibaren uygulanacaktır.

Armut, elma, erik ve kayısı ile enginar, karnıbahar, hindiba, domates, kırvırcık salata, kuru soğan, turfanda patates üzerindeki milletlerarası standard çalışmaları da Paris'deki Birleşmiş Milletler Teşkilâtında daimi Ziraat Delegemiz vasatisiyle yakından izlenmektedir.

Dünyada standard birliği tesisi ni hedef tutan bu çalışmalarında Enstitümüz temsil edilmesi elbetteki her bakımdan memnunluk uyandıracak bir olaydır.

e) Dış münasebetlerimize aylan bölüm bitirmeden AID ile olan sıkı ve samimi işbirliğine de temas etmek yerinde olacaktır.

Türk Standardları Enstitüsüne, yardım projeleri arasında birinci derecede bir priorite taniyan ve bu kanı ile maddî manevî her türlü müzâheretten esirgemeyen dost ve müttefik Birlesik Amerika Hü-

kümetinin Ankara'daki temsilcileri, TSE ile olan bağlılıklarını bu yıl da devam ettirmişlerdir.

Lâboratüvar ve hizmet binalarımızın yer teslimi törenine Birlesik Amerika'nın Ankara Büyükkâbilâci Mr. Raymond A. Hare istirâkle Enstitüyü ve hizmetlerini öven bir konuşma yapmış ve her fırsatta bu duyuşlarını ortaya koymuştur.

AID Misyonu da başta Mr. Van Dyke olduğu halde bütün kadrosu ile TSE'yi desteklemekten geri kalamamışlardır.

AID, bina inşaatına ait faaliyet masraflarını karşılamakla yetinemeyerek kurulacak lâboratüvar ve teşisat projelerinin, ihtiyaçları en iyi karşılayacak şekilde olgunlaştırılması için bunları Amerika'ya gönderip Bureau of Standards'da kurulan özel bir komitenin tetkikinden geçirilmiş ve aynı komiteye katılan Mr. Brombacher'i üç ay müddetle Ankara'ya getirerek ayrı bölgelerde belirttiğimiz hizmetlerin gerçekleştirmesine imkân vermiştir.

Diger taraftan lâboratüvar teşisat ve teçhizatının ihtiyaç raporunu hazırlatmak ve bunları satın almak için gereken karşılıkları bulmak yolunda da mezkûr gayretler sarfetmişlerdir.

Lâboratüvar alet ve malzeme-sinin seçilmesinde ve bunların yerlerine montajında bulunmak, aynı zamanda lâboratüvar hizmete açıldığında faaliyeti düzenlemek ve emrine verilecek Türk elemanları yetiştirmek üzere vücutune ihtiyaç göürülen uzman yerine Amerika'lı Mr. Vensel (*) iki sene için angajé edildip TSE'de hizmet görmeye memur edilmiştir.

Yine bu programın ayrı bir imkânı olarak da iki Türk teknik elemannının bir yıl müddetle Birlesik Amerika standard kuruluşlarının da yetirtilmesi için TSE emrine gerekli kurs tahsisatı verilmiştir.

Bütün bu güzel sonuçların alınmasında hizmeti geçenlere samimi teşekkürlerimizi bildirirken Genel Kurul'un hislerine de tercüman olduğumuz kanısındayız.

Faaliyet raporumuzu bitirirken Sayın Genel Kurul Üyelerimize saygılarını teyid eder, TSE'ye hayırlı gelişmeler dileriz.

TÜRK STANDARLARI ENSTITÜSÜ YÖNETİM KURULU

(*) Bu zat, fizik araştırmalarında otöritye olup, 1941 - 1956 yılları arasında atomik enerji programı üzerindeki çalışmalarla katılmış ve 25 yıl National Bureau of Standards'da Müdür yardımcılığı hizmetini görmüştür. Bilim ve sanayide ısı ölçüsü konusunda yazılmış yegâne eserin müellifidir.

B. MİLLETLERCE TERTİPLENEN KONFERANS

«AZ GELİŞMİŞ BÖLGELERDE İLİM VE TEKNİĞİN YAYILMASI»

Az gelişmiş memleketlerle ilgili olarak Birleşmiş Milletler Genel Sekreterince tertiplenen konferansın gayesi, az gelişmiş bölgelerin menfaatleri bakımından ilim ve teknığın tatbikattaki son gelişmelerini gözden geçirmek, bu tatbikatın ekonomik ve sosyal alanda değerlendirilmesi imkânlarını araştırmak, az gelişmiş bölgelere, bilhassa faydalı olacak yeni ilimi ve teknik eserler için yapılabilecek araştırmaları ve yine bu bölgelerde ilmi ve teknik gelişmeyi teşvik etmektir.

Birleşmiş Milletler Teşkilatı Ekonomik ve Sosyal Konseyinin 1961 Ağustosunda aldığı karara uyularak B. M. Genel Sekreterliği «Az gelişmiş bölgelerde ilim ve teknığın yayılması» konusunda bir konferans tertiplemiştir. 4 - 20 Şubat 1963 tarihlerinde Cenevre'de toplanması kararlaştırılmış bulunan bu konferansa Teşkilat üyesi memleketler temsilcileri ve Birleşmiş Milletler mütehassislerinden başka istişari mahiyettedeki milletlerarası teşekküler ve bu arada Beynelmilel Standardizasyon Teşkilatı (ISO) da davet edilmiştir.

Az gelişmiş memleketlerle ilgili olarak Birleşmiş Milletler Genel Sekreterince tertiplenen konferansın gayesi, az gelişmiş bölgelerin menfaatleri bakımından ilim ve Teknığın tatbikattaki son gelişmelerini gözden geçirmek, bu tatbikatın ekonomik ve sosyal alanda değerlendirilmesi imkânlarını araştırmak, az gelişmiş bölgelere, bilhassa faydalı olacak yeni ilimi ve teknik eserler için yapılabilecek araştırmaları ve yine bu bölgelerde ilmi ve teknik gelişmeyi teşvik etmektir.

Bu konferans sayesinde, az gelişmiş memleketlere faydalı olabilecek, gerek ilim ve teknoloji tatbikatı gereksiz ekonomik planlama ve bu planların içası konularında mütehassis kimse bir araya toplanmaktadır. Konferans bu vasantın tartışmasına sahne olmak gibi gayet enteresan bir hava tasıımaktadır.

Konferans tertipçileri, az gelişmiş bölgelerde ilmi ve teknolojik ilerlemelerin sadece tatbikatı üzerinde duracaklar, akademik tezlerden tamamen sakınacılardır. Takip edilecek yol, gelecekteki ilerlemelerin araştırılmasında en faydalı şeklärin in-

celenmesi ve kontrolü olacaktır. Mütakareler karsılıklı fikir teatısı ve ilimle teknolojinin az gelişmiş memleketlerin ihtiyaçlarını ne dereceye kadar karşılayabileceği merkezinde bulunacaktır.

Konferansta az gelişmiş memleketlerin hangi sahalarda kendi aralarında işbirliği yapabilecekleri, sanayileşmiş memleketlerin tecrübelarından istifade imkânları gözden geçirilecek, ayrıca gelişmiş memleketlerin az gelişmiş memleketlere yardım imkânları da araştırılacaktır.

Konferansın hükümetlere recommandasyonlarda bulunmak veya politik kararlar almak salâhiyeti olmayacak, sadece mütakarelerde ileri sürülecek fikirler, ilgiliğe zabitlar halinde duyurulacaktır.

Konferansa katılacak hükümetler delegelerinin vasif itibarıyle az gelişmiş memleketlerde ekonomik gelişme programlarına yardımcı olabilecek politik seviyede bulunmaları, ilim adamlarından ve teknoloji mütehassislerinden, gelişmemiş bölgelerde tatbikatla filen istigal eden sahiyetlerden olmaları arzuya şayandır.

Konferansın ana mevzuunu, bugünkü ilim ve teknolojinin daha tesirli bir surette tatbikatına yardım etmek ve bölgelere ekonomik gelişmeyi çağrulastırmak imkânlarını hazırlamak meselesi teşkil edecektir.

Bu arada, az gelişmiş bölgelerdeki menbalar, sermaye, enerji, ham maddeler ve insan gücünü en faydalı şekilde kullanmaya sevkedecek gelişme teknigue hulusf bir önemiyet affedilecektir. Ayrıca mahalli personelin yetiştirilmesinde çalışacak ilim adamları, mühendisler, öğretmen ve teknisyenler kadrosu üzerinde de durulacaktır.

İlimde ve teknikdeki yeni iler-karmamaları göstermeyi hatirdan gi-

lemelerin sanayiin gelişmesine yapacağı geniş yardım göz önünde tutularak mühendislik bilgisine ve bu gibi gelişmelerde esas olan makine ve aletlerin kullanılmasına büyük önemiyet verilecektir.

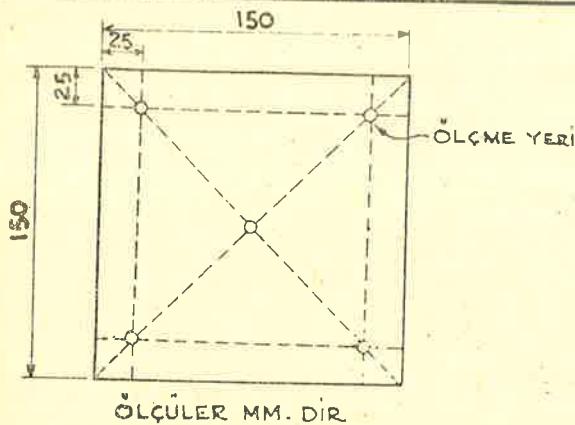
Az gelişmiş memleketlerde gerçekleştirilmiş tecrübeler ve yeni müsait imkânlar karşısında ilmi araştırmaların organize edilmesine, az gelişmiş memleketlerle ve teknik bakımından ilerlemiş olan memleketler arasında araştırmalarda işbirliğinin inşafına yardım edecek yollar bulunmasına ve az gelişmiş memleketlerde araştırma enstitülerinin ihtiyaçlarını karşılayacak ileri araştırma teknığının adapte edilmesine gayret olunacaktır.

Nihayet ziraî teknikdeki ilerlemeler ve bilhassa sulama ve toprak reformu, makineli ziraat ve gelişen ekonomi karşısında amme sağlığı bakımından hususi incelemler yapılacaktır.

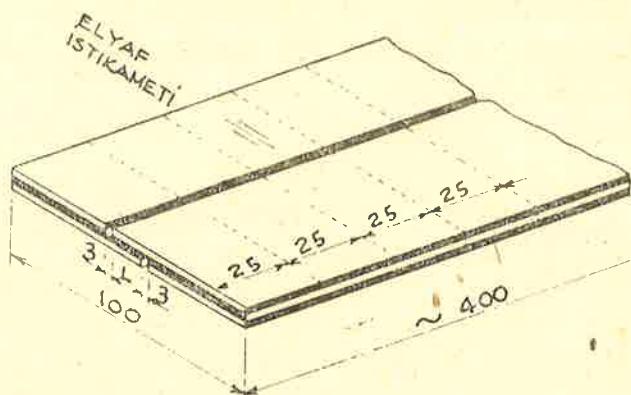
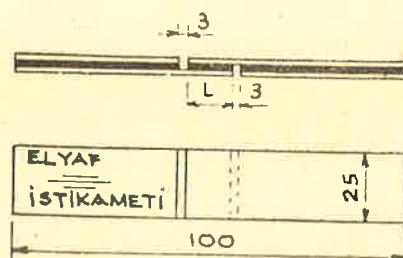
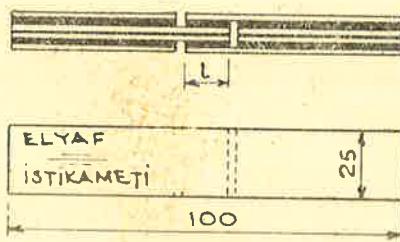
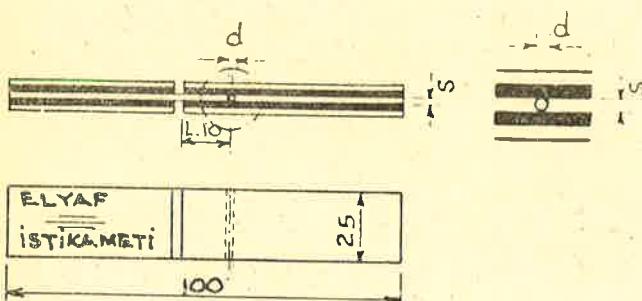
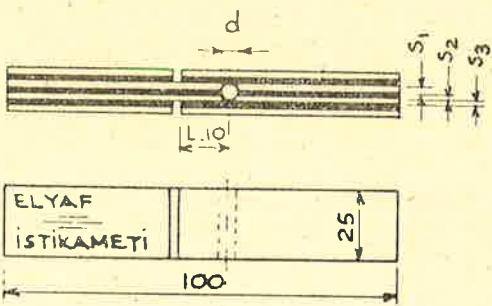
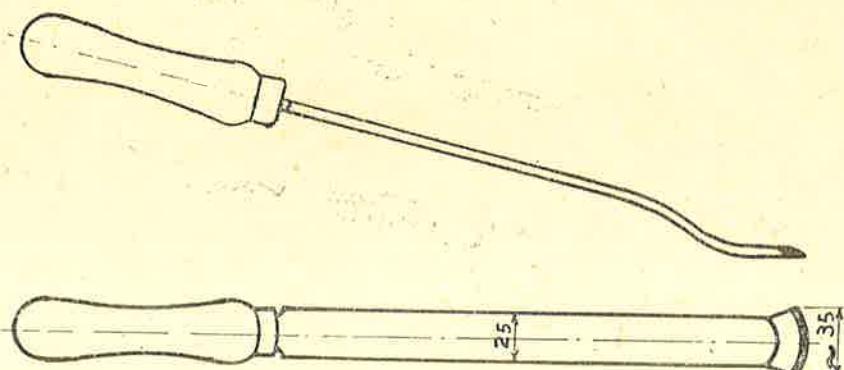
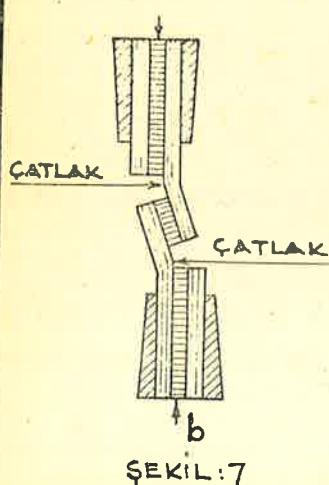
Konferans, hükümetler arası seviyede toplanacağına göre icabeden yazılar hükümetlerce veya hükümetler kanalı ile konferansa arzolunacağı için konferans hazırlıklarının buna göre tanzimi gerekmektedir.

Beynelmilel Standardizasyon Teşkilatı (ISO) Genel Sekreterliği mezkür konferans hakkında ISO üyesi memleketlere sirküler göndererek yukarıdaki izahati vermekte ve sunotu ilâve etmektedir:

«Bu konferansa katılmak arzu edildiği takdirde, konferansa istirak etkili ISO temsilcileri hentüz tesbit edilmemiş ve adetlerinin de mahdut olaçağ malum bulunduğuandan memleketiniz millî delegasyonları ile birlikte karara varılması müناسip olacaktır; ve az gelişmiş sahaların sanayi ve ziraat bakımından gelişmesini sağlayacak standardizasyon konusunun önemiyeti gözünde tutularak ve bu arada ilmi ve teknigi içine alan idari tedbirlerin planlanmasında ISO müntesibi üyelerin, bu vadide standardizasyon hayatı önemini tanıtmak ve konferansın gayelerinin tahakkukunda rol oynayacak olan dökümanları hükümetlerine tevdî etmek hulusunda gayret göstermeyi hatirdan gi-

(ŞEKİL:1) KALINLIĞIN KONTROLÜ

(ŞEKİL:2) BASIT ÇEKME - MAKASLAMA
NUMUNELERİNİN HAZIRLANMASI(ŞEKİL:3) 3 KATLI KONTRAPLAKLAR İÇİN
BASIT ÇEKME - MAKASLAMA NUMUNESİ(ŞEKİL:4) 3 KATLI KONTRAPLAKLAR İÇİN
ÇİFT ÇEKME - MAKASLAMA NUMUNESİ(ŞEKİL:5) 5 KATLI KONTRAPLAKLAR İÇİN
ÇEKME - MAKASLAMA NUMUNESİ(ŞEKİL:6) 7 KATLI KONTRAPLAKLAR İÇİN
ÇEKME - MAKASLAMA NUMUNESİ

(ŞEKİL:8) KANIRMA ALETİ

KONTRPLÂK NÜMUNE ALMA VE MUAYENE METODLARI

Dr. Rahmi TOKER
Orman Y. Müh.

Her imalâtçı veya müstahsilin mallarını standardlara göre imâl veya tasrif edip etmediğini bilmesi menfaati ve sorumluluğu icabidir. Ayrıca standardların yürütülmemesi ve kontrolü ile sorumlu tüzel kişilerle kamu kurumları mevcuttur. Buradan birincisi genel olarak imalâthane'de veya fabrikada ustaları veya uzmanları tarafından yapılır ve yapılan işleme «Kalite Kontrolu» denir. İkincisi ise kontrole yetkili kişiler tarafından imalâthane'de, fabrikada, ticarethanede, kullanılma yeri gibi her yerde yapılabilir ki buna «Kontrol veya Ekspertiz» denir. Her iki sıktı da nümune almaya, muayene, ekspertize ve kontrole ait metodların esaslarını tespit eden bir standarda ihtiyaç vardır. Buna «Nümune Alma ve Muayene Metodu Standardı» denilmektedir. Bu yazımızda kontrplaklar standardı ile beraber kabul edilen ve bunun tamamlayıcısı olan «Kontrplak Nümune Alma ve Muayene Metodları» standartı üzerinde durulacak ve yürürlükte bulunan Kontrplak Murakabe Tüzüğüne göre getirdiği yenilikler açıklanmaya çalışılacaktır.

Standardın konusunu, kontrplaktan nümune alma, nümunelerin aksalaşlanması, kalınlığın kontrolü, rutubet miktarının ve özgül ağırlığının tayini, yapışma mukavemetinin çekme ve kanırma denemesi tesbiti gibi hususlar teşkil etmektedir.

Tüzüğe göre getirdiği yenilikler söyle toplanabilir:

1 — Tüzükte muayene metodları bölümü genel bir tasnife tabi tutulmuştur. Standard ise kendi özel tasrif ve sıralama teknigi ile konularını daha basit ve şematik olarak ifade etmektedir ki, standardı kullananlar kontrplağa ait istedikleri muayene metodlarını kolayca bulabileceklerdir.

2 — Kapsam kısmında, her türlü kontrplâğın bu metodlarla muayene edilebileceği ve kontrtblaların muayene metodlarını kapsamadığı belirtilmiştir.

3 — Nümune alma bölümünde,

alınacak nümune kontrplak adedi iğin, 50 den az ve 50 den fazla kontrplak partileri ayrı ayrı mütalâa edilmiştir. Böylece matematik istatistik metodu tatbik edilmemekle beraber, bunun getireceği esaslarla yakalan örneklemeye temin edilmiştir. İmalâtçının kontrol sırasında alınacak nümunelerden dolayı husule gelen kaybi mümkün olduğu kadar azaltılmış ve aynı zamanda muayenenin genel imalât adedini kapsaması oldukça genisletilmiştir.

4 — Kontrplaktan alınan nümunelerin nasıl ve hangi boyutlardan kesileceği veya çok kathi ahşap için nümunesinin nasıl hazırlanacağı belirtilmiştir. Boyutların tespitinde deneyde kullanılacak nümunelerin yeter sayıda elde edilebilmesi esası kabul edilmiştir.

5 — Kontrplak kalınlığının her tarafda aynı olması icap ettiğinden, hangi boyutta ve kontrplâğın nelerinden alınacak nümunelerle kalınlığın tespit edilebileceği ve bu nümunelerin ölçme yerleri bir şekilde gösterilmiştir (Şekil: 1). Bu kısım tüzükte mevcut değildir. Yeni getirilen bu muayene metodu ile kalınlığın tereddütlerle yer vermeden tespit edilebileceği kanaatindayız.

6 — Özgül ağırlık muayenesi de tüzüğe göre getirilen önemli bir yeniliktr. Mukavemet bölümünden aklanlanan muayyen özgül ağırlığı karşılayan çekme-makaslama mukavemetini tespit esası bu muayene metodu ile kolayca yerine getirilebilecektir.

7 — İmalâthane'de kontrplâğın rutubet muhtevâsının muayyen oranda olması şartı istendiğine göre, bu muayenenin nasıl yapılacakı standartda gösterilmiştir.

8 — Yapışma mukavemetinin muayenesi imalâthane'de, ticarethanede ve her yerde kolayca tatbik edilebilir bir hale getirilmiştir. Bu husus çok önemli olduğundan her bir bölüm hakkında ayrı ayrı açıklamalar yapmayı faydalı buluyoruz.

Yapışma mukavemetini tayin etmek için evvelâ kontrplak «kanırma deneyine» tabi tutulur. Kontrplak

standardında da açıklandığı gibi, bu deney ile «yeter» bir yapışma durumu görülsürse, o zaman «çekme-makaslama deneyine» başvurulur. Şimdi kanırma ve çekme deneylerinin kapsamı ve kullanma maksadını açıklıyorum.

a — Deney, kontrplâğın yapışma durumu, çok kathi ahşapta kullanılan tutkalların muayenesi, tutkal içinde kullanılan dolgu, yayma, ve emprende maddelerinin yapışma ya olan etkisi, multelîf ortamların yapışma ile ilgisi ve işletmenin kontrolü gibi hususların tayinine yaramaktadır.

b — Muayeneden evvel nümunelerin sayısı ve hangi ortamlarda hangi sura ile ve ne müddet yaratacağı muayyen cetveller de ayrı ayrı açıklanmıştır.

c — Kanırma deneyi, bir kanırma aleti ile yapılmaktadır (Şekil: 8). Deney bu aleti kontrplak levhası arasına sùrmek ve zaman zaman kanırma işlemi yapmak suretiyle uygulanmaktadır.

Levhalar ayrıldığı sırada tutkal katının ahşap liflerini taşıma durumlarına göre «çok iyi, iyi, yeter, yetmez» yapışma olarak değerlendirilmektedir. Değerlerin ne şekilde tespit olunacağı ve kademelendirileceği açıklanmaktadır.

d — Çekme-makaslama 'deneyi' için lüzumlu nümunelerin adedî hazırlanmış sekli ve boyutları (Şekil: 2, 3, 4, 5, 6), kontrplaktaki kat durumlarına göre özellikleri belirtilmiştir. Deneyde kullanılacak makinanın hassasiyet derecesi, ölçme sınıri verilmiştir. Bu standartlarla getirilen yeniliklerden birisi de «Kg» işaretini yerine «Kp» işaretinin kullanılmasıdır. «Kg» işaretin arzin çekmesi etkisinde bulunan ağırlıklar için, «Kp» ise bir makinanın arz çekmesi etkisi altında bulunmadan tespit etmiş olduğu kuvvetin «Kg» yi karşılayan miktarıdır. Bu itibarla makina ile tespit olunan mukavemetlerde bundan sonra Kp/cm^2 iş-

(Devamı 28. Sahifede)

Meyve ve Sebze Sandıklarının Yükleme ve Depolanmalarında Takip olunan Standard metodlar

Ömer BUÇUKOĞLU
Ziraat Yüksek Mühendisi

Binbir emek sarfı ile yetiştirilen meyve ve sebzelerin gerek depolara istifi ve gerekse uzak ve yakın mesafelere iyî bir şekilde gönderilmesini emniyet altına alabilmek için bugün birçok memleketlerde kullanılan standard yükleme ve depolama metodlarının takipinde gerekmektedir.

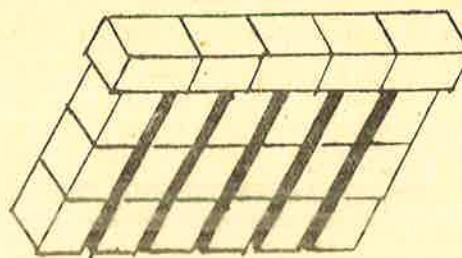
Kullanılan bu standard yükleme metodlarının takipinde şu önemli hususlar yer almaktadır :

- a) Mahsulin çeşidi,
- b) Nakil vasıtası çeşidi,
- c) Ambalaj sandığı çeşidi,
- d) Gonderileceği mesafe.

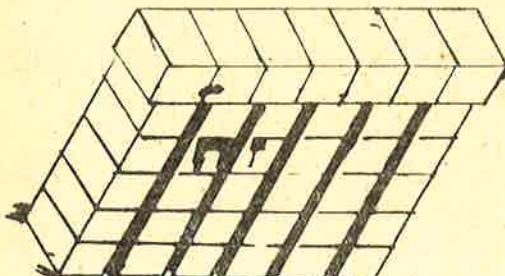
Herhangi bir mahsulin gerek dapolanmasında ve gerekse bir yere gönderilmesinde aşağıda özetlenecek olan hususlara dikkat edildiği takdirde meyve ve sebzelerin zarara uğramadan iyi bir şekilde korunması ve gönderilmesi temin edilmiş olur.

Depolama ve yükleme şekilleri :

1 — Bu çeşit depolama ve yüklemelerde gözönünde tutulan esas nokta, sandıklar arasında havalandırma kanalı bırakılması ve bu boşluklar vasıtası ile birbirinden ayrılan sandıkları birbirine bağlamak maksadıyla de en üstte konacak sandıkların diğerlerinin aksine olarak uzunluğuna yerleştirilmesidir (Şekil 1).

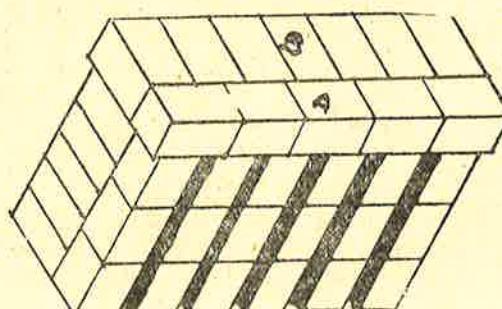

(Şekil 1)

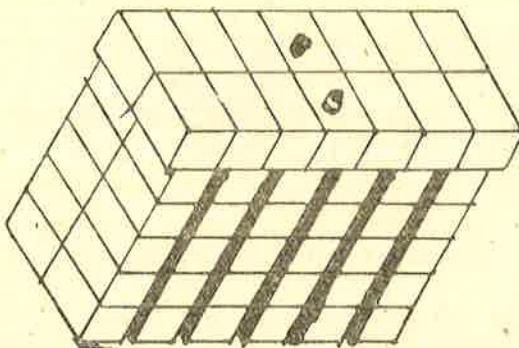
(Şekil 2)

2 — Bu çeşit depolama ve yüklemelerde (Şekil 1) de izah edildiği gibi, havalandırma kanalları ile beraber sandıklar uzunluğunna istif edilmekte ve en üst sandıklar da havanlandırma boşluklarına gelecek şekilde konulmaktadır (Şekil 2).

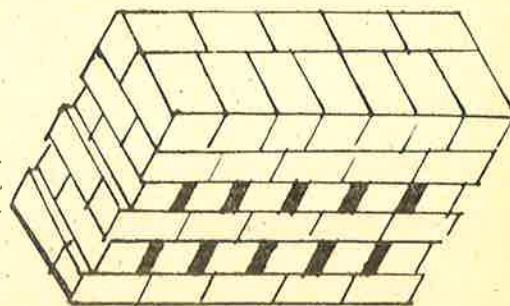
(Şekil 3)

3 — Bu nevi depolama ve yüklemede A sırası aynen (şekil 1) de gösterildiği gibi, B sırası ise (şekil 2) de gösterildiği şekilde istif edilmektedir. (Şekil 3)

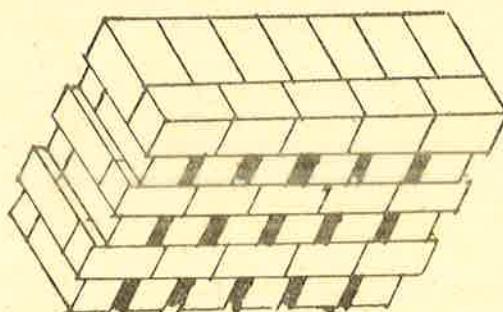

(Şekil 4)

4 — Bu nevi depolama ve yükleme de sandıklar (şekil 3) B de olduğu gibi değişiklikle uğramadan havalandırma kanallarının doğrudan doğruya baştan sona kadar uzamasını temin ederek istif edilmektedir. (Şekil 4)

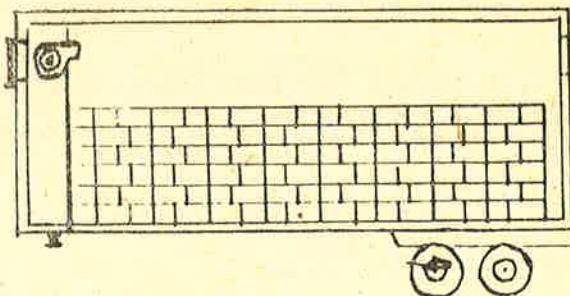

(Şekil 5)

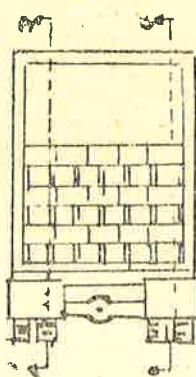
(Şekil 6)

5 — Bu nevi yükleme ve depolamada ise, yukarıdan aşağı birakılan havalandırma kanalı yerine yükleme ve depolamaların daha sağlam ve emin olabilmelerini temin maksadıyla tuğla istif örümü metodu tatbik olunarak istif edilmektedir. (Şekil 5)

(Şekil 7)

7 — Ambalaj sandıklarının tren ve frigorifik kamyonlara istifleri şekil 7 ve 8 de gösterilmiştir. Bu istif şeklärinde esas olan nokta sandıklar arasındaki havalandırma kanallarının bırakılması ve taşınması sırasında ortaya çıkacak sallanma zararlarını önlemek maksadıyla (şekil 5 ve 6 da) gösterilen metodun tatbiki icap etmektedir. (Şekil 7)

(Şekil 8)

Esas olarak basit gibi görülen depolama ve yükleme işlemlerinin yukarıda izah edilen metodlar dahilinde yapılması icap etmektedir. Bu açıklamadan da anlaşılacağı gibi, bu depolama ve yükleme metodları, genel olarak, üstü kapalı ve yan aynaları üzerine istif yapılan sandıklar için tatbik edilir. Bundan başka üstü kapaksız sandıklar için ayrı bir istif metodu kullanılmaktadır.

Haberleri

ISO

REKOMANDASYONLARI

200 kadar olan bu rekamandasyonların ilk 114 tanesi geçen sayılarımızda nesredilmiştir

- ISO R. 115) Alüminyum bileğini ve sınıflandırılması
- ISO R. 116) Haserelelere mahsus ilaçlar
- ISO R. 117) Plastiğin kaynar suya mes etme tayini
- ISO R. 118) Palistyume - plastiğin metanolde erime miktarının tayini
- ISO R. 119) Fenol formaldehid plastiğinde serbest fenolün tayini
- ISO R. 120) Fenol formaldehid plastiğinde serbest amonyak tayini
- ISO R. 121) Magnezyum - alüminyum - çinko alışımları dökümlerinin bilesimi
- ISO R. 122) Döküm maksatları için magnezyum - alüminyum - çinko alışımalarının bilesimi
- ISO R. 123) Lâteksten nümune alma
- ISO R. 124) Lâteksin içindeki katı maddelerin tayini
- ISO R. 125) Lâtekste alkalilik derecesi tayini
- ISO R. 126) Lâtekste kuru kauçuk miktarı tayini
- ISO R. 127) Lâtekste Kohkat sayısı tayini
- ISO R. 128) Teknik resim
- ISO R. 129) « « (boyutların konusu)
- ISO R. 130) Uçaklıarda mekanik kontrol devrelerinin renklerle belirtilmesi
- ISO R. 131) Gürültü veya sesin fiziki ölçü tarifi
- ISO R. 132) Sentetik ve vulkanize edilmiş tabii kauçukta uzamadan mütevelliit çatlama lara karşı direnç tayini
- ISO R. 133) Sentetik ve vulkanize edilmiş tabii kauçukta çatlakların inkişafına karşı direncin tayini
- ISO R. 134) Yıvlenmemiş çelik tüplerin genel maksatlar için kullanılması
- ISO R. 135) Kâğıt endüstrisine ait terimler
- ISO R. 136) Çelik telin burulma muayenesi
- ISO R. 137) Yün lifinde çap tayini
- ISO R. 138) İplik sayma sistemi
- ISO R. 139) Fizikî ve mekanik tekstil vasıflarının tayini
- ISO R. 140) Arazide ve laboratuvara havadaki veya çarpmadan mütevelliit ses naklinin ölçülmesi.
- ISO R. 141) Makara bobinlerinde sağ ve sol yanın tayini
- ISO R. 142) Dokuma hazırlık tezgâhlarında sağ ve sol yanın tayini
- ISO R. 143) Otomatik tezgâhlar için bobinler
- ISO R. 144) Çelik telde bükme mukavemeti
- ISO R. 145) Çelik telde sarma testi
- ISO R. 146) Vickers sertlik ölçme makinasının kalibrasyonu
- ISO R. 147) Çelikte çekme muayeneleri için muayene makinalarının kamibrasyonu
- ISO R. 148) Çelik kirişlerde darbe testi

(Devamı var)

Standardizasyonun önemi ve ISO'nun hedefi

Ekonominik ve sınai gelişme alanlarında Birleşmiş Milletler Teşkilatıca yapılmakta olan çalışmalara istirâk eden mütehassislera standardizasyonun önemi ile ilgili bir muhtıra verilmiştir. Ekonomik gelişmede standardizasyonun önemi, bu sahada beynenmîle işbirliği ve ISO, IEC Teşkilâtlarının hedeflerini belirten bu muhtırayı aşağıya alıyoruz :

«Standardizasyon, kullanılacak olan bir maddenin uygunluğunu teminat altına almayı mümkün kıلان ve imâl maliyetini düşürmeye yardım eden sunullü bir vasıtadır.

Standardizasyonun fonksiyonu bütün istihsaleri bir alet olarak ele alıp incelemek ve insanların şarttıkları gayretlerde fikirleri büyük nisbette genişletmeye ve bu gayretlerin verimini yükseltmeye mütâf bulumaktadır.

Teknik bakımından kusursuz bir standardın, döküman olarak önemi münakasa dahi edilemez. Standardları tatbik mevkiiye koymakla fayda sağlamayan tahditlerin bertaraf edilmesi, yüksek vasıftaki maddelerin imâlîne ileri sürülen menbaların bir merkeze toplanması ve netice olarak maliyetlerin düşmesi imkân dahilîne girer.

Standardizasyonun bütün hedefi insanlık âleminin faaliyetlerini kolaylaşdıracak kaideeleri tesbit etmektedir.

Ancak bu gibi kaideeleri riyetle, yüksek verim elde edilebilir. Ve insanların birbirileri ile olan münasebetlerinde devamlı bir ahenk sağlanmış olur.

Milletlerarası münasebetler ve karşılıklı yardımalar, ancak ilmen ve teknîğin ilerleyici yolu tizerinde duran engellerin bertaraf edilmesiyle taminkâr seviyelere çıkarılabilir.

Bu arâda milletlerarası mübadelelerdeki durumu İslâh edici tedbirleri teşvik etmek ve bu mübadeleleri kolaylaştmak, az gelişmiş memleketlerin ekonomi ve sanayi sahanında gelişmelerine hizmet demektir.

İste, milletlerarası standardizasyon bu gayeye hizmet eden vasıtalarдан birini teşkil etmektedir.

Milletlerarası Standardizasyon Teşkilâtı (ISO) ve yine Milletlerarası Elektroteknik Komisyonu (IEC) (Devamı karşı Sahifede)

MİLLETLERARASI TİCARETTE STANDARDIN ROLÜ

«İhtiyaç duyulan bazı madde-lerin dışardan satın alınmak için ihraç yapmak lazımdır. Aksi halde ya-aç kalmak veya memleket halkını ihraç etmek gerekdir.»

Standardizasyonun milletlerarası sahada bugünkü önemini Britanya Standardlar Enstitüsü Müşaviri Mr. Sanders bir konferansında bu sözlerle ifade etmiştir.

Standardizasyonun önemi ve ISO'nun hedefi

(Başтарafı 20 Sahifede)

bütün faaliyetlerini milletlerarası standardizasyonun dünya çapında gelişmesine hasretmişlerdir.

(ISO) nun maksadı, milletlerarası mal ve hizmet mübadelesini kolaylaştırmak, kültürel, ilmî, teknik ve ekonomik alamde işbirliğini inkişaf ettirmek gayesiyle, dünyada standardların gelişmesini ileri götürmektedir. Bu gayeye ulaşmak için vasıtalar: müttefikler arasında milli standardların ahenkli ve koordine hale getirilmesini kolaylaştırmak ve mensubu olan üye memleketlere bu hususlar için lüzumlu rekamandasyonlar neşretmek, her halde hiç bir üyenin muhalefetine meydan vermeden milletlerarası standardlar meydana getirmek, millî ve milletlerarası sahada kullanılmak üzere ihtiyaçları olacak yeni standardların gelişmesini ve kolaylaşmasını teşvik, üye memleketlerin çalışmalarına ve teknik komiteleri ile ilgili istihbarat mübadelelerini tanzim, aynı konularla alâkâlı diğer teşekkürlerle işbirliğinde bulunmak ve bilhassa standard projeleri üzerinde yapılacak incelemleri talep vukuunda derhal deruhe etmektedir.

Elektroteknik Komisyonunun hedefine gelince:

(IEC) milletlerarası teşekküllerin mutad statüsü ile henüz himaye altına alınmamış bulunan milletlerarası elektroteknik standardların üniform ve koordine bir hale gelmesine hizmet etmektedir.

(IEC), üzerlerinde çalışılacak mevzulara dair milletlerarası umumi tasvibe mazhar olmuş görüşleri içine alan milletlerarası rekamandasyonlar vücude getirebilecek mevkidir.

Geçmişte imalatçılar standardizasyon üzerinde hemen hemen bir inhisar tesis etmeler ve alıcı da ne bulursa onu satın almak zorunda kalmıştı. Son zamanlarda her nasilsa yabancı alıcılar standard fikrini çok benimsemişlerdir. Çok defa kendilerini standartlarını ve tatbik usullerini düzenlemişler ve imalatçıları bunlara uymaya sevketmişlerdir. Yalnız bir kaç yıl evvel gelinceye kadar Britanya'nın malları Kanada limanlarında o memleketin kanunlarından tayin edilmiş olan hususiyetlere uyumalarından dolayı reddolunduğu zaman bu yolda hareket edilmişti.

Birbirine zıt hükümleri içine alan milli standardlar meselâ metrik ölçülerini kullanan bir memleketin, muadili inç olan bir mamûlü reddetmesi milletlerarası ticarette karışıklıklara sebebiyet verecektir. Standardlar, milletlerarası münasebetlerdeki bu gibi güçlüklerin azalmasına büyük yardımcı olabilir.

Dünyanın her tarafında başka bir dil kullanıldığından, standardlar yolu ile diğer memleketlere arzettiğimiz malların işçiliğini ve değerini belirtmek bizim için güçlük doğurabildir. Seçilmiş iki yüz kadar Britanya

standardı başka dillere çevrilse muhakkak ki Britanya imalatçılarına büyük menfaatler sağlayabilirdi. Bunun için yapılacak masraf pahalıya malolabilir, fakat meselâ 250.000 sterlin kadar bir fedakârlıkla bu iş başarılabilir. Düşünülecek olursa Britanya sanayii bu miktarın çok fazlasını her yıl denizler aşırı reklamlar için zaten sarfedegelmektedir. Bu suretle ticaret muazzam miktarlara balık olabilir. Fakat Britanya Standardları Enstitüsü 2 veya 3 dile değil, hatta bir dile dahi standardları çevirip yaymak için lâzım olan parayı tedarik etmeyecektir. Bu zorlukla karşılaşmaktadır.

Bunu takiben Avrupa Müşterek Pazarı konusuna temas eden Mr. Sanders; emin olmalyız ki, işaret gürültük barajları yıkılmış olursa bu hareketi standardlar ortadan kaldırılamaz. Tatbikat usullerindeki zıt hükümler, boyut ve hacim konularındaki farklar, malzemeler bakımından olan hususiyetler ve tecrübe usulleri, toptan % 10 ve batta % 20 nisbetinde tarife değişikliklerinden ziyade bir memleketin diğerine serbestçe mal akımına çok daha fazla engel teşkil edecektir, demiştir.

HAZİRAN AYINDA YAPILACAK

ISO Teknik Komiteleri toplantıları

Aldığımız malümata göre Haziran 1962 ayı içinde yapılacak olan ISO Teknik Komitelerinin toplantıları tarih sırasına göre söyledir :

- 1.) 1 Haziran 1962, tarihinde Bükres'te yapılacak olan toplantı ISO/TC 99 «Yarı Mamûl Kereste».
- 2.) 4-6 Haziran 1962 tarihleri arasında Londra'da yapılacak olan ISO/TC 86/SC 2 nin «Soğutma Kopresörlerinin Tecrübeleri» toplantısı.
- 3.) 6-8 Haziran 1962 tarihleri arasında Lahey'de yapılacak olan ISO/TC 78 «Aromatik Hidrokarbonlar» toplantısı.
- 4.) 6-8 Haziran 1962 tarihleri arasında Paris'de yapılacak olan ISO/TC 6 «Kâğıt Mamûllerde Kullanılan Yün Maddeler» toplantısı.
- 5.) 18-22 Haziran 1962 tarihleri arasında Varşova'da yapılacak olan ISO/STACO «Standardizasyonun İlmi Prensipler Etüd Daimî Komitesi» toplantısı.
- 6.) 18-21 Haziran 1962 tarihleri arasında Paris'de yapılacak olan ISO/TC 34/SC 4 «Zirai Gıda Maddeleri-Hububat ve Tohumları» toplantısı.
- 7.) 18-21 Haziran 1962 tarihleri arasında Paris'de yapılacak olan ISO/TC 34 SC/7 «Zirai Gıda Maddeleri-Baharat» toplantısı.
- 8.) 22-23 Haziran 1962 tarihleri arasında Paris'de yapılacak olan ISO/TC 34 «Zirai Gıda Maddeleri» toplantısı.

IEC genel toplantı 24 Haziran - 7 Temmuz 1962 tarihleri arasında Bükres'te yapılacaktır.

DOMATESLERE AİT MÜŞTEREK KALİTE STANDARDLARI

I. MAHSULLERİN TARİFİ

İşbu standard «Lycopersicum Esculentum» Mill'den üretilen çeşitlerden olup, sanayide işlenecek olanlar haricinde müstehlik taze olarak teslim edilecek domateslere aittir.

II. KALİTE ÖZELLİKLERİ

A. Genel Bilgiler :

Standard, domateslerin ambalajlandıktan sonra sevk safhasında haiz olmaları gereken kaliteyi tarif eder.

B. Asgar Özellikler :

i) Domateslerin :

- Bütün,
- Hastalıksız (her kategori için kabul edilen şartlar dairesinde),
- Temiz, bilhassa her türlü kalıntı veya muameleye tabi tutuldukları maddelerden ári,

- Anormal dış rütubetten ári,
- Yabancı koku ve taddan ári, olmaları lazımdır.

ii) Olgunluk durumu, nakliye ve ellenmeye tahammül edebilecek, mevrilde kadar iyi şartlar altında muhafazayı mümkün kılacak ve mevrilde ticaretin icaplarına cevap verebilecek derecede olmalıdır.

C. Tasnif :

i) Ekstra Kategori :

Bu kategori altında sınıflandırılan domatesler üstün kaliteli olmalıdır.

Domatesler katı etli olmalı ve cinslerinin tipik özelliklerini haiz bulunmalıdır.

Domatesler, «sırt yeşilliği» hariç, her türlü kusurdan ári olmalıdır.

Domatesler sekil itibariyle ikiye ayrılır :

- «Yuvarlak» domatesler,

- «Dilimli» domatesler. Bunlar muntazam sekilli olmakla beraber, dilimlidirler. Bu dilimlerin sap noktası ile pistil noktası arasındaki periferik mesafenin üçte birinden fazlasına yayılmaması icabeder.

ii) I nci Kategori :

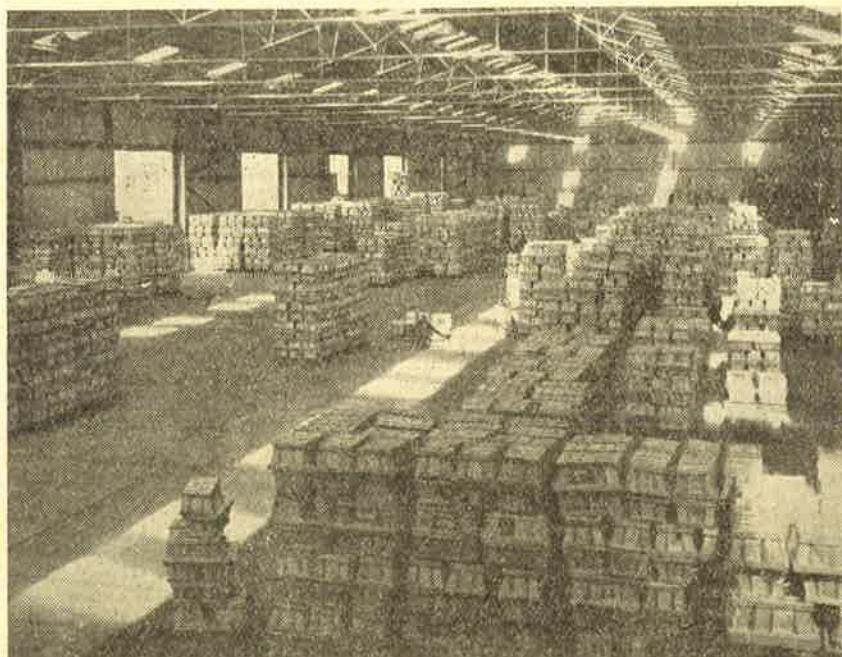
Bu kategori altında sınıflandırılan domatesler iyi kaliteli, yeteri derecede katı, ciddi kusurlardan ári olmalı ve çeşitlerinin tipik özelliklerinin hepsini haiz bulunmalıdır.

Hafif eziklikler kabul edilmekle beraber, taze veya kabuklanmış yarıklar ile bariz «sırt yeşilliği» ne cevaz yoktur.

Bu kategoriye giren domateslerin de iki sekli vardır :

- «Yuvarlak» domatesler,

- «Dilimli» domatesler. Bunların sekil itibariyle muntazam olması lazımdır.

Kanarya Adalarından gelen domates sandıkları sevk edilmek üzere bekletiliyorken

iii) II nci Kategori :

Bu kategoriye daha üst kategoriler altında sınıflandırılamayan ticarete elverişli domatesler girer. Bunların sekilleri gayri muntazam olabilir, ancak aşağıda tarif edilen asgarı özellikleri haiz bulunmaları lazımdır.

Oldukça katı olmalı ve taze yarıklar bulunmamalıdır.

Kabuklanmış, en çok 3 cm. boyundaki yarıklara cevaz vardır.

III. KALIBRAJ

«Ekstra» kategoriye dahil domatesler için kalibraj mecburidir.

Kalibraj orta kısım çapıyla tâyin edilir.

Domatesler aşağıda gösterilen ölçülerde göre kalibre edilir :

35 mm. (dahil) den 40 mm. (hariç) ye kadar,

40 mm. (dahil) den 47 mm. (hariç) ye kadar,

47 mm. (dahil) den 57 mm. (hariç) ye kadar,

57 mm. (dahil) den 67 mm. (hariç) ye kadar,

67 mm. (dahil) den 77 mm. (hariç) ye kadar,

77 mm. (dahil) den 87 mm. (hariç) ye kadar,

En yüksek kalibraya giren «dilimli» domatesler «ekstra» kategori altında sınıflandırılamazlar.

Kalibre edilmemiş oldukları takdirde, I. ve II nci kategorilere giren domateslerin çapı en az 35 mm. olmalıdır.

IV. TOLERANSLAR

Standarda uygun olmayan mahsuller için koli başına aşağıda gösterilen kalite ve kalibraj toleransları na cevap vardır:

A. Kalite Toleransları :

i) «Ekstra Kategori» : Bu kategorinin özelliklerine uymayan faktat müteakip alt kategorinin (I nci kategori) hususiyetlerini haiz bulunan domates nisbeti adet veya siklet itibariyle % 5. Buna ilâveten her koliye, adet veya siklet itibariyle % 2 nisbetinde yarıklı domates bulunabilir.

ii) I nci Kategori : Bu kategorinin özelliklerine uymayan faktat müteakip alt kategorinin (II nci kategori) hususiyetlerini haiz bulunan domates nisbeti, adet veya siklet itibariyle % 10. Buna ilâveten her koliye, adet veya siklet itibariyle % 5 nisbetinde yarıklı domates bulunabilir.

iii) II nci Kategori : Bu kategorinin özelliklerine uymayan faktat istihlâke elverişli bulunan domates nisbeti, adet veya siklet itibariyle % 5.

B. Kalibraj Toleransları :

Bütün kategoriler için, her kolideki domateslerin, adet veya siklet itibariyle % 10'u, kolinin tizerinde gösterilen kalibrajın bir alt veya bir üstündeki kalibrajda olabilir. Ancak bu gibi domateslerin çapının da en az 33 mm. olması şarttır.

C. Toleransların Tecemmüü :

Kalite ve kalibraj toleranslarının toplamı hiç bir suretle aşağıda gösterilen nisbetleri geçemez :
— «Ekstra» kategori için % 10,
— I. ve II inci kategoriler için % 15.

V. AMBALAJLAMA VE TAKDİM

A. Tecanüs :

Her kolinin muhteviyatı mütecanis olmalıdır. Her koli içindeki domatesler aynı mense, cins ve kalitede bulunmalıdır. Ayrıca «ekstra» ve I inci kategorilere dahil domatesler renk ve olgunluk derecesi itibariyle yeknesak olmalıdır.

Domatesler kalibre edilmiş ise, her kolinin içtiva ettiği domatesler aynı kalibrajda olmalıdır.

B. Ambalajlama :

Ambalajlama mahsule münâsib bir koruma sağlayacak şekilde yapılmalıdır. «Ekstra» ve I inci kategoriler için mahsul bir koruma aracı vasitasiyle ambalajın dip kapak ve yanlarından ayrılmalıdır.

Kolinin içine konan kâğıt ve diğer koruyucu maddeler yeni olmalı ve insan gıdasına zararlı bulunmamalıdır. Kâğıtların üzerinde matbu yazılar olsa, bunlar mahsul ile temas gelmeyecek şekilde yalnız dış yüzde görünmelidir. Ambalajlama domateslerin her çeşit yabancı madde den árı olması lâzımdır.

VI. MARKALAMA

Her kolinin dışında, okunabilen ve silinemeyen harflerle yazılı aşağıdaki işaretler bulunmalıdır:

A. Teshis :

Ambalajlayanın

Gönderenin

İsmi ve adresi veya bunların teshisini sağlayan işaretler.

B. Mahsulin Cinsi :

«Domates» (kapalı ambalajlar için).

C. Mahsulin Menşei :

İstihsal bölgesi veya millî, münükavî ve mahallî olarak verilen adı.

D. Ticari Özellikler :

— Kategori,

— «Dilimli» işaret (ambalajın içindeki mal şayet böyle ise),

— Kalibraji veya «kalibre edilmemiştir» işaret.

E. Resmi Kontrol Markası (İhtiyarı) :

Yukardaki bilgiler bir etikete yazılmış ise, bu etiketin kolinin dışına yapıştırılması ve en az 40 cm² lik bir sathi olması lâzımdır.

Karnabahara ait müsterek kalite standardları

I. MAHSULLERİN TARIFI

İşbu standard, sanayide işlenenler hariç olmak üzere, müstehlik taze olarak teslim edilecek Brassica Oleracea L'in Botrytis L. cephali karnabahar çiçeklerine (inflorescences) aittir.

II. KALİTE ÖZELLİKLERİ

A. Genel Bilgiler :

Standard, ambalajlandıktan sonra karnabaharların sevk safhasında haiz olmaları gereken kaliteleri târif eder.

B. Asgari Özellikler :

Karnabahar çiçeklerinin,

— Taze görünüşlü,

— Bütün,

— Hastalıksız (her kategori için kabul edilen şartlar dairesinde)

— Temiz, bilhassa gübre ve muameleye tabi tutuldukları maddelerden ári,

— Anormal derecede dus rütubetten ári,

— Yabancı koku ve lezzetten ári, olmaları lâzımdır.

C. Tasnif :

i) Ekstra Kategori :

Bu kategoriye giren karnabahar üstün kaliteli olmalıdır.

Karnabaharlar ait olduğu çesit tipik sekil, gelişim ve rengini göstermelidir.

Karnabahar çiçekleri,

— İyi teşekkül etmiş, sağlam ve katı,

— Çok sık taneli,

— Yeknesak beyaz yahut hafif krem renkte,

Kanarya Adalarından gelen domates sandıkları Dover Limanında gemiden indiriliyor.

— Her türlü kusurdan ári olmalıdır.

Bundan başka, eğer karnabaharlar «yapraklı» (en feuilles) yahut «taçlı» (couronnés) olarak arzedilirse yapraklar taze görünüşlü olmalıdır.

ii) **I. Kategori :**

Bu kategoriye giren karnabaharlar iyi kaliteli olmalıdır.

Karnabaharlar, çesidinin tipik özelliklerini göstermelidir.

Bununla beraber, aşağıdaki huisuslar kabul edilebilir :

— Hafif bir şekil yahut gelişme noksanlığı,

— Hafif bir renk hatası,

— Çok hafif bir tüylenme hali,

Her halükarda karnabahar çiçekleri;

— Sağlam,

— Sık taneli,

— Beyazdan fildisine kadar değişen renkte (diğer bütün renkler hariç),

— Leke, gövdede yaprak fazlalıkları, kemirici bir hayvan, böcek veya hastalıktan zarar görmüş olma, donma izi, ezik gibi kusurlardan ári olmalıdır.

Bundan başka eğer karnabahar «yapraklı» yahut taçlı olarak arzediliyorsa yapraklar taze görünüşlü olmalıdır.

iii) **II. Kategori :**

Bu kategori, ticari kalitede olan ve üstün kategorilere dahil edilemeyen ve fakat yukarıda tarif edilen asgari özelliklere cevap verebilen karnabaharları ihtiyaç eder :

Karnabahar çiçekleri;

— Rafif deformé,

— Sathi hafifçe ayıralı,

— Sarımtırak renkte, olabilir.

Bu kategoriye giren karnabahar çiçekleri aşağıdaki durumları gösterenler :

— Hafif güneş yanığı,

— Huzmelerde şışkin soluk yeşil renkte azami beş küçük yaprak,

— Hafif bir tüy (temasta hemli ve yağlı hissi veren her nevi tüy müstesna).

Karnabaharlar ayrıca, aşağıdaki kusurlu hallerden ikisini gösterenler :

— Hafif böcek, kemirici kurt hasarı yahut hastalığa maruz kalma izi,

— Donmadan mütevellit sathi hafif hasar,

— Hafif eziklik.

Ancak bu hallerin mahsulin muhafazasına zarar vermemesi ve malın ticari değerini ciddi şekilde halledar etmemesi lazımdır.

III. KALIBRAJ

Karnabaharlar ya çevre kısimlarının azamı çapı ile tayınlı edilen veya çiçeklerin üst kısmı üzerinde ölçülen en büyük kavisle kalibraya tabi tutulur. (Kavis'e göre kalibraya geçici olarak kabul edilmiştir).

Asgari çap 11 cm ve asgari kavis 13 cm olarak tesbit edilmiş; aynı kolideki karnabahar çiçeklerinin en büyükleri ile en küçüklerinin kalibrajları arasında fark, çap olarak ölçülenlerde 4 cm yahut kavis olarak ölçülenlerde 5 cm yi geçemez.

IV. TOLERANSLAR

Standarda uygun olmayan mahsuller için koli başına aşağıda gösterilen kalite ve kalibraj toleransları kabul edilmiştir.

A. Kalite Toleransları :

i) **Ekstra Kategori :** Bu kategorinin özelliklerine uymayan fakat müteakip alt kategorinin (Iinci kategori) hususiyetlerini haiz olan karnabahar adedi % 5.

ii) **Iinci Kategori :** Bu kategorinin özelliklerine uymayan fakat müteakip alt kategorinin (IIinci kategori) hususiyetlerini haiz olan karnabahar adedi % 10.

iii) **IIinci Kategori :** Bu kategorinin özelliklerine uymayan fakat istihlakte elverişli bulunan karnabahar adedi % 10.

B. Kalibraj Toleransları :

Bütün kategoriler için; her kolideki karnabahar adedinin % 10'u, kolinin üzerinde gösterilen kalibrajın bir alt veya bir üstündeki kalibrajda olabilir. Ancak en küçük kalibraja göre sınıflandırılmış olan karnabaharlarda çapın asgari 10 cm (veya kavisin 12 cm) olması şarttır

C. Toleransların Tecennümü :

Kalite ve kalibraj toleranslarının toplamı hiç bir suretle aşağıda gösterilen nisbetleri geçemez :

— Ekstra kategori için % 10.

— I ve IIinci kategoriler için % 15.

V. AMBALAJ VE TAKDİM

A. Takdim Şekli :

i) **«Yapraklı olarak» :** Karnabahar, çiçeklerinin tamamen korunması ve kaplanmasıne yetecek adet ve uzunlukta sağlam ve yeşil yapraklarla örtülü olur ve sapi, koruyucu

yaprakların biraz altından kesilir.

ii) **«Yapraksız olarak» :** Karnabaharın yaprakları tamamen çıkarılır ve sapiının yenmeyeen kısımları kesilir. Üzerinde, çiçeğin üstüne yapışık en çok beş adet körpe, soluk yeşil renkte bütün yapraklar bulunabilir.

iii) **«Taçlı olarak» :** Karnabaharın çiçeğini korumak için yeteri kadar yaprağı bulunur. Yapraklar yeşil, sağlam ve en çok çiçeğin hizasından 3 cm aşağıdan budanır. Karnabahar sapi, koruyucu yaprakların biraz altından kesilir.

B. Tecanüs :

Her kolinin muhneviyatı mütecanis olmalı ve ezcümle aynı kalite, kalibraj, tip ve şekil karnabaharları ihtiyaç etmelidir. Bundan başka «eksstra» kategoriye giren aynı koli içindeki karnabaharlar yeknesak renkte olmalıdır.

C. Ambalajlama :

Karnabaharlar ambalaj kutuları içine sıkıcı yerleştirilmelidir. Ancak karnabahar çiçekleri fazla taziyik sebebiyle bozulmamalıdır. Koller içinde kullanılan kağıt ve sair malzemeler yeni olmalı ve zararlı bulunmamalıdır. Kağıtların üzerinde yazilar bulunduğu takdirde, bunlar mahsul ile temasla gelmeyecek şekilde dış yüzde görünümelidir. Karnabaharlar ambalajlanma sırasında yabancı maddelerden ári olmalıdır. «Ekstra» kategorisine giren karnabaharlar, çiçekleri azamı derecede korunacak şekilde hususi bir ihtiyamla ambalajlanmalıdır.

VI. MARKALAMA

Her kolinin dışında, okunabilecek ve silinmeyecek harflerle aşağıdaki işaretler bulunmalıdır.

A. Teshis :

Ambalajlayanın
Gönderenin

ismi ve adresi veya
bunların teşhisini
sağlayacak işaretler.

B. Mahsulün Cinsi :

«Karnabahar» (kapalı ambalajlar için).

C. Mahsulün Menşei :

İstihsal mintikası veya millî, mintikâvi yahut mahallî olarak verilen adı.

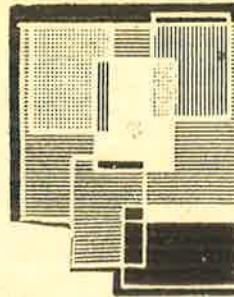
D. Ticari Özellikler :

— Kategori,

— Kalibraj metodu,

— Kalibrasi veya adedi.

E. Resmi Kontrol Markası (İhtiyacı)

STANDARDİZASYON KONUSUNDAYA YENİ YAYGINLAR

Fizik ve kimya

- 1.) National Breau of Standards tarafından Nisan 1962 de yayınlanmış olan Araştırmalar serisinin A kısmına dahil olan : «Physics and Chemistry - Fizik ve Kimya», Dahildeki satış fiyatı 4 dolar, hariçteki satış fiyatı ise 4 dolar 75 cent'tir.

Matematik ve matematikal fizik

- 2.) Yine National Breau of Standards tarafından yayınlanmış olan B kısmı serisinden : «Mathematics and Mathematical Physics - Matematik ve Matematikal Fizik», Dahildeki satış fiyatı 2 dolar 25 cent olup hariçteki satış fiyatı ise 2 dolar 75 cent'tir.

Mühendislik ve âletle iş görmek

- 3.) National Breau of Standards araştırmalar serisinin C kısmında: «Engineering and Instrumentation - Mühendislik ve aletle iş görmek», Dahildeki satış fiyatı 2 dolar 25 cent, hariçteki satış fiyatı ise 2 dolar 75 cent'tir.

Radyo yayınları

- 4.) National Breau of Standards araştırmalar serisinin D kısmına: «Radio Propagation - Radyo Ya-

yınları» dahil olup senede altı defa neşredilmektedir. Dahildeki satış fiyatı 4 dolar, hariçteki ise 4 dolar 75 cent'tir.

Tekstil Makinaları Rehberi

- 5.) Mr. John Worral tarafından basılıp yayınlanan : «Textile Machinery Index-Tekstil Makineleri Rehberi» 658 sayfa olup İngiltere'deki satış fiyatı: 2 Sterling 4 Shilling 6 Penny'dir.

Metrik Sistem Rehberi

- 6.) V. V. L. Rao tarafından bu sene hazırlanan ve neşredilen : «A. Guide to the Metric System - Metrik Sistem Rehberi» Asia Publishing House - Bombay adresinden temin edilebilir. Fiyatı: Rs 6.00 olup 64 sayfadır. MKSA Sisteminin temel prensiplerini ihtiva etmektedir.

NİSAN AYI İÇERİSİNDE

TSE'YE GELEN YABANCI STANDARD DERGİLERİ

Szabványügyi Közlemenyek BSI News National Breau of Standards Tecnical News Bulletin New Zeland Standards Bull.	Nisan 1962 Macaristan Nisan 1962 Britanya Nisan 1962 Amerika Mart 1962 Yeni Zelanda Mart 1962 Hollanda Nisan 1962 İsveç Nisan 1962 İtalya Nisan 1962 Belçika
Normalisatie SIS-nytt l'unificazione BIN Revue IBN	Nisan 1962 Holland Nisan 1962 İsveç Nisan 1962 İtalya Nisan 1962 Belçika

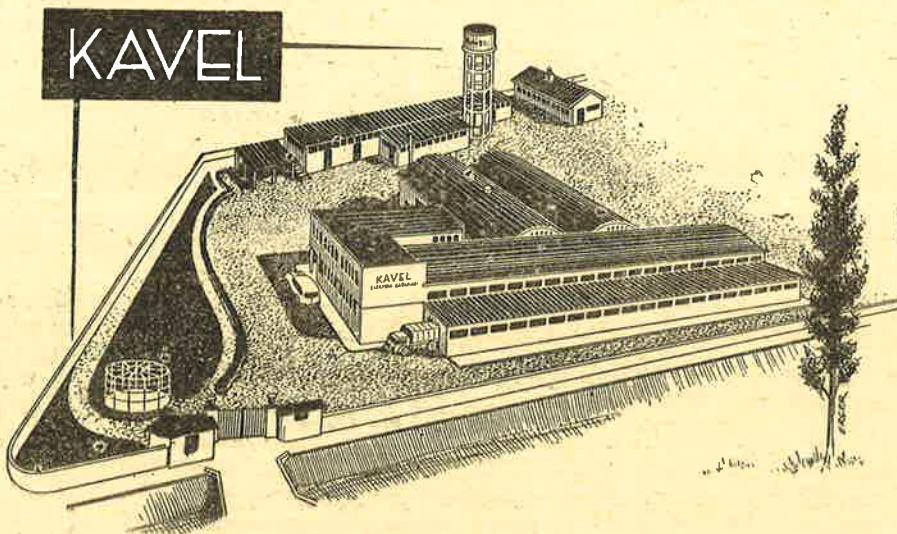
KAVEL

KABLO VE ELEKTRİK MALZEMESİ Ltd. Şti.

İstanbul — İstinye

Tel : 63 53 99 -
63 53 20

Tesis tarihi : 1954

MAMÜLLERİ

I — TS—03 e göre 10-95 mm² örgülü bakır iletkenler

II — Zayıf akım iletkenleri :

Telefon iç ve dış tesisat telleri,
sahra kablosu,
Zil (sinyal) teli.

III — Emaye bobin telleri :
0.10 mm. den 2.10 mm. çapa kadar

IV — Plâstikten borusu, band ve profiller,
PVC granül.

V — Plâstikten sun'î deri :

Cesitli renk, desen ve kalitede; dösemelik, bavulluk, çantalık, sofralık, elbiselik...

VI — Termoplâstik s. madde ile yalıtlılımé, kuvvetli akım iletken ve kabloları :

(TS—38 e göre yapılan tipler (T) ve karşılığı VDE ye göre sembolleri NY gösterilmiştir.)

a) İç ve dış tesisat telleri :

(T) NYA, (AT) NYAB, (TTY)
NYIFY Kapoten,
(TT) NYM, (TP ve ATP)
NHYBUY antigron,
(TRn ve TRy) NYFA kordon
ve yassi kordon,
(TTR) NYMHY seyyar kordon

b) Toprakaltı kablosu :

Termoplâstik esaslı NYY tipi kablo.

s a n t e s

SANAYİ VE TİCARET LIMITED ŞİRKETİ

SERMAYESİ : TL. 2.000.000

İTHALÂT — İHRACAT — TOPTAN — PERAKENDE

**SANTES, Türk Mühendis ve İktisatçılarının
müşterek teşebbüsüdür.**

Her nev'i :

- İnşaat,
- Sıhhî tesisat,
- Kalorifer,
- Havagazı ve
- Su tesisatı malzemeleri

- Boyalar,
- Plâstik badanalar,
- Demir ve çelik borular,
- Fitings ve
- Fayanslar.

*Müesseselere, Müteahhitlere ve inşaat sahiplerine
ucuz fiyat ve kolaylıklar.*

ANKARA

Şehit Teğmen Kalmaz (eski
posta) Cad. 28/B
Tel. 10 62 93 - 10 62 94
Telg. Santes - Ankara

İSTANBUL

Tersane Cad. Hediye Sk. Gay-
ret Han Nu. 9 - 10
Tel. 49 37 59
Telg. Santeslimit - İstanbul

Standard — 48

**TARSUS BEYAZ ÇIMENTO FABRİKASI
MEMLEKETİMİZİN İLK ve YEGANE**

BEYAZ ÇIMENTO

FABRİKASIDIR

GARANTİLİ KALİTE - UCUZ FIAT - DERHAL TESLİM

Nevzat Özer Müessesesi
İstanbul

Tel. 22 82 38
27 22 19

Standard — 49

TSE Genel Kurulu Toplandı

(Baştarafı Sayfa 10 da)
isteyen kurumların taleplerinden ilham alınarak Yönetim Kurulunca yapılan teklif üzerinde konuşmalar yapılmıştır. TSE Organlar Yönetmeliğinin 4 üncü maddesine dayanılarak yapılan bu teklife göre:

Genel Kurul A Grubu üyeleri arasına :

1 — Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Şehircilik ve İskân Enstitüsünden seçilecek 1

2 — Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birligidenden, her Odadan birer temsilci olmak üzere seçilecek 6 üyenin ilâvesiyle 11

Genel Kurul B Grubu üyeleri arasına :

1 — Ereğli Demir ve Çelik A. Ş. den 1

2 — Azot Sanayii T. A. Ş. den 1

3 — Türkiye Ziraât Donatım Kurumundan 1

4 — Denizcilik Bankası T. A. Ş. den 1

Genel Kurul C Grubu üyeleri arasına :

1 — İstanbul Ticaret Odasından 3 ilâve ile 4

2 — İzmir Ticaret Odasından 1 ilâve ile 2

3 — İstanbul Sanayi Odasından 1 ilâve ile 3

4 — Adapazarı Ticaret ve Sanayi Odasından 1

5 — Eskişehir Ticaret Borsasından 1

6 — İstanbul Ticaret Borsasından 1 ilâve ile 2

Müstahsil Memleketler İncir toplantısı

(Baştarafı Sayfa 9 da)

Amerikalı delegelerin mevzuu bu şekilde vazetmelerinden sonra diğer delegeler görüşlerini ifade etmişler ve yapılan fikir teatilerinde hadızatında Dünya kuru incir istihsalının istihlaklı mümkün miktari aşmadığı, ancak, müstahsil memleketlerin tatbik etmeyeceğini markeeting, reklâm ve haberleşme sistemlerinin kifayetsizliği dolayısıyle mevcut piyasaların geliştirilemediği ve bunlara yenilerinin ilâve olunamadığı anlaşılmıştır.

üye eklenmiştir. Bu arada söz alan İzmir İhracatçılar Birliği temsilcisi Salâhaddin Snver'in teklifi de kabul edilerek İstanbul ve İzmir'deki her ihracatçı birligidenden bir üyenin de katılması kabul edilmiştir.

Hizmet sürelerini dolduran Yönetim Kurulu üyelikleri içi, yapılan seçimler sonunda; Turhan İskit ve Fasih Atam asıl üyeliklere ve Prof. Haldun Gürmen yedek üyeliğe seçilmişlerdir.

Üyeler bu vesile ile Genel Kurula yeni standart istekleri getirmiştir.

Toplantı sonunda Necatibey caddesi üzerinde inşa edilmekte bulunan Enstitü Sitesi gezilmiş ve üyeleri Enstitünün bu alandaki faaliyetinden de memnun kalmışlardır.

TSE TEKNİK KURULU FAALİYETİNE HIZLA DEVAM EDİYOR

TSE Teknik Kurulu 2 Mayıs 1962 tarihinde bu faaliyet döneminin 4 üncü toplantısını yapmıştır.

Teknik Kurul'un tetkik ve tasvibe sunulmuş bulunan :

«Türk Fındıkları Standardı» tasarısını inceleyen Teknik Kurul Alt Komitesi'nin hazırladığı rapor okunmuş ve müzakeresine geçilmiştir.

Konu etrafında delegelerin soruları cevaplandırılmış ve yapılan fikir teatisi sonunda TSE Başkanlığındaki metinde lüzumlu görüceği redaksiyonları yapma hakkı mahfuz kalmak kaydıyle tasarı Türk Standardı olarak kabul edilmiştir.

Avrupa Ekonomi Konseyi kurumaların seksiyonunun Haziran ayı ilk haftasında yapacağı toplantıya sunulmak üzere İspanya Ticaret Nazareti'nden de bir fındık standardı hazırladığı Madrid Türkiye Büyük Elçiliğinin Enstitümüze vâki işarinden anlaşılmaktadır. Fındık müstahsil memleketler arasında uygulanacak üniform fındık standardının düzenlenmesinde yeni Türk fındıkları standardının da önemli rol oynayacağına süphe yoktur.

TSE şimdiden bu hususta gerekli teşebbüslerde geçmiş bulunmaktadır.

Bu teşebbüs, TSE'nin millî ekonomi hayatımızda oynayacağı rol hakkında iyi bir örnek teşkil etmektedir.

PORTRELER

(Baştarafı Sayfa 7 de)

dan davet olunarak Hava Teknik Direktörlüğüne tâyin edilmiş ve tam zamanında teknik seksiyon çalışmaları ile zafer sağlayan bütün motör ve uçakları hizmete koymuştur.

Aradan geçen yıllar Albert Caquot etüdlerine tekrar başlayarak bir çok memleketlerde köprü, baraj, tersane, setler ve limanlar yapmıştır. Bunlardan başka, maden ve fosfat yüklemelerinde kullanılmak üzere çok yüksek kudrette vasıtaların meydana gelmesini tahakkuk ettirmiştir. Makine sahasındaki nazarı etüdlerinin değeri gözönüne alınarak 1934 yılında Fen Akademisine üye seçilmiş ve 1952 yılında da başkan olmuştur.

Albert Caquot, İnşaat Mühendisleri Birliği, Millî Sanayii Teşvik ve Tesis Sosyete, Fransız Mühendisleri Millî Konseyi gibi büyük teşekkürkullere başkanlık etmiştir.

Halen AFNOR'un başkanı olup milletlerarası sahada muhtelif üniversitelerin (Honoris Cansa) doktor payesine sahip ve ISO'nun da eski başkanıdır.

Légion d'Honneur büyük salip nişanı vardır.

Kontrplâk nümune alma ve muayene metodları

(Baştarafı Sayfa 17 de)

retinin kullanılması daha doğru olacaktır. Netekim Alman standardlarında da aynı değişikliğin yapılmakta olduğuunu müşahade ediyoruz. Keza makinede okunan kuvvetlerin nasıl ve hangi formüllerle değerlendirileceği ve kırılma şeklinin nasıl olması lâzım geldiği (Şekil: 7) gösterilmüştür.

Yapışma deneylerinden elde olunan, sonuçları bildiren raporda en az nelerin bulunacağı, bunların sıralanış durumları, maddeler halinde bildirilmiştir. Standardın genel olarak gerek pratikte ve gerekse ilim alanında araştırma, muayene ve kontrol ile mesgul veya sorumlu olanlara yardımcı olacağını ve bir çok problemlerin çözülmesinde yol göstereceğini umuyoruz.

Standardın hazırlanma teklifi Sanayi Bakanlığı tarafından gelmiştir. İnşaat Hazırlık Grubunda da gerekli çalışmalar yapıldıktan sonra «Kontrplâklar» standardı ile beraber mütalâaları alınmak üzere resmi ve özel sektörden ibaret 24 yere gönderilmiş bunlardan 13'ünden cevap alınmıştır. Gelen cevaplara göre tasaride üzerinde gerekli işlemler yapıldıktan sonra Teknik Kurula getirilmiş ve 20/4/1962 tarihli oturumda 47 numaralı Türk Standardı olarak kabul olunmuştur.

SUMMARY OF CONTENTS IN THE 5TH ISSUE OF THE «STANDARD»

WE HAVE CONFIDENCE IN THE FUTURE (p.1)

Meetings of the General Assemblies of the Turkish Standards Institute and the Union of Chambers of Commerce, Industry and Commodity Exchanges were held during last month. In the same days the Second Reconstruction and Settlement Convention met and the authorized representatives of the country came together for the export regime for 1962.

It has been observed with satisfaction that the problem of standardization has been adopted with all its economical aspects, by all of the four groups.

The General Assembly of TSE has accepted a working program which will enable the realization of more than two hundred new standards.

A conclusion has been arrived at the meetings for export regime that licenced exportation is impossible unless «standards» are set up and healthy controls are made.

At the meeting of the Union of Chambers the same subject has been stressed and speeches were made in favour of this cause. Reconstruction and Settlement Convention laid the foundations of a standardization drive in «Social Housing».

TSE along with its efforts within its own body has decided to ensure a close cooperation with the Universities, Chambers and Exchanges through establishing technical committees at these organizations, and has already taken the first steps in this direction.

We are pleased and proud to see that the concept of standards is spreading all over the country. We therefore look forward to the future with confidence.

CONSTRUCTION OF THE TSE COMPOUND (p. 2)

Two photographs show the TSE compound construction as at 29.5.1962. The construction will be completed by next year.

SECURING HONESTY IN PRODUCTION AND MANUFACTURING (p. 3)

In this article written by Faruk A. Sünter, President of TSE, emphasis is placed on standards and the quality of production as quoted below:

«Our main goal in establishing «Standards» is to secure honesty in production and the manufacture of goods offered in the market. The customer must be sure that the goods he purchases are exactly those he needs.

It is observed daily that the complaints of the customer is focused on this point.

In a case of fruits bought, while the first row is made up of good, big and uniform fruits the bottom rows are filled with rotten, small and mixed quality fruits.

Olive oil marketed in attractive looking packages with a label indicating low acid content is found to be of mixed quality with a high acid content.

A battery on account of its set up «standards» will ensure a minimum guarantee for the customer as to its strength and length of service.

In other words, the purpose of standards is to secure the presence of whatever quality is sought in a merchandise.

The way is open for efforts in excess of minimum conditions. The producer or the manufacturer can certainly ensure an additional reputation for his own brand by producing better quality.

As the «standard» is applied for all qualities, the customer is free to choose the merchandise according to his purchasing power.

But in no way should the customer be allowed to be deceived by cheap but poor or rotten merchandise as was customary in years of crisis. This understanding is one of the main reasons which necessitated the establishment of TSE.

PLYWOOD

(p. 4, 5)

The writer who is a Forestry Engineer, explains that plywood industry in Turkey started with one plant in the year 1932, and that the number of plants in operation now is five excluding a new plant under construction. The plywood from these plants are made of poplar, beech, alder, elm and ashwood, all available in the country.

It is a fact that in this country the production is highly dependent on raw material i.e. logs. It is therefore necessary to attach due importance to raw material as well, when standards are set up. Due to non-availability of standards for raw materials the output of these plants in the year 1959 was as low as 50--60% of their full capacity. In Turkey, there is a Plywood Control Regulation dated 14.5.1940. As these regulations are inadequate to meet the present requirements, a new Plywood Standard has been drawn up by TSE. This standard will be enforced in the near future and the existing regulation shall be abolished. Changes introduced by these standards which was approved at the meeting of the Technical Committee of TSE on 20.4.1962, have been discussed in the article in detail.

PORTRAITS FROM THE WORLD OF STANDARDS

(p. 7)

On this page, as in the previous issues, two portraits are introduced. M. Albert CAQUOT and Jean BIRLE who are the Chairman and the Director General of the French Union of Standardization respectively. The article contains their biographies and services.

MEETING OF THE UNION OF CHAMBERS OF COMMERCE, INDUSTRY AND COMMODITY EXCHANGES

(p. 9)

Annual meeting of the General Assembly of the Union was held in Ankara on 30-31 May, 1962. Although emphasis was placed on the yearly accounts, the report analyzing the economic situation of Turkey in 1961 drew wide attention. Criticisms and wishes in respect to various economic, commercial, financial and social subjects were heard.

THE SECOND RECONSTRUCTION CONVENTION

(p. 9)

The Second Reconstruction and Settlement Convention arranged by the Ministry of Reconstruction

and Settlement met in Ankara between May 28 and June 1, 1962.

The first convention had been held in 1955.

The main topics discussed at the meeting were :

1. Area planning.
2. Planning of Marmara Sector.
3. Land problem and measures to be taken.
4. Points to be altered or introduced in the reconstruction laws.
5. Housing problem in cities.
6. Social housing standards.
7. City planning.
8. Construction materials.

Discussions on such subjects as Social Housing Standards and Construction Materials were closely followed by authorized representatives from TSE as these are subjects within the scope of TSE work.

MEETING OF FIG PRODUCING COUNTRIES (p. 9)

The representatives of Fig Producing Countries met in Izmir between May 9 and 10, 1962. The meeting which was arranged by the Fig Institute of California was attended by 2 representatives from U.S.A., 5 from Portugal, 2 from Spain, 6 from Greece and 24 from Turkey. Main topics were Fig and Fig Paste. Subject of standards was also discussed.

SEMINAR ON LIVE-STOCK (p. 9)

Seminar on «Development of Live-stock Breeding in Turkey» met in Ankara on May 10-12. Circulars have been released on 13 main topics in the Agenda of the Meeting arranged by the Union of Chambers of Commerce, Industry and Commodity Exchanges. The Secretary-General of TSE addressed the meeting on the importance of standardization in live-stock.

THE NEW EXPORT REGIME AND STANDARDIZATION (p. 10)

In the news at the left bottom corner of the page, information is given about the meeting held at the Ministry of Commerce on the subject of 1962/1963 export regime and it is indicated that the Chairman and Secretary General of TSE have also attended the meeting where wishes were expressed for more extensive standardization by TSE.

EXECUTIVE COMMITTEE OF TSE RE-ELECTED Mr. SUNTER PRESIDENT (p. 10)

In the news item at the right bottom corner of the page, it is announced that the Executive Committee which met with the participation of the two recently elected members have re-elected Mr. Sünter as President. The two members of the Executive Committee were elected by the General Council at the meeting held on May 29, 1962.

MEETING OF TSE GENERAL COUNCIL (p. 10)

TSE General Council held a meeting at the Institute Center on Tuesday, May 29, 1962 at 10:00 a.m. The opening speech was made by Mr. Faruk Sünter. 64 members attended the meeting comprising mostly of the representatives in Ankara.

In compliance with the Agenda, first, elections were held for the presiding body. Faruk Gönel, representative of the Istanbul Chamber of Industry was unanimously elected Chairman. Two vice chairmen were also elected.

With the election of five members to the Committee to be formed to study the budget and the staff cadres, the elections were completed.

Reading of the Activity and Financial Report submitted by the Board of Directors followed the elections. President Faruk A. Sünter clarified the report further. Several members took the floor to discuss the Report and expressed their requests and wishes. Prof. Haldun Gürmen from Istanbul Technical University clarified his views in respect to the cooperation with the University for standards of electricity. Representatives of the Unions of Exporters of Izmir and Istanbul pointed out that priority should be given to standardization of export goods, and discussed various problems arising from export of goods for which standards have not yet been set up. Another representative dwelled on the financial report and expressed a wish to have the accounts of the construction to be included in the accounts of TSE.

After the report of the auditors was heard, release of the members of both councils was unanimously agreed. The acceptance of the Budget for 1962-1963, as well as the staff cadres and working programme was followed by the discussion and acceptance of the motion by two members for giving priority to standards of certain commodities. The proposal of the Board of Directors inspired by the requests of certain institutions to participate in the activities of the Institute as members of the General Council was discussed and in accordance with this proposal which was based on Article 4 of the TSE Regulation of Organs 14 new members were added. Izmir Union of Exporters' representative Selahaddin Sanver's proposal to increase the number of representatives from Istanbul and Izmir Unions of Exporters by one was accepted. Consequently these Unions will send two representatives each from now on. Then elections were held to replace two members whose terms of office had expired and the old members were re-elected.

1961-1962 ACTIVITIES OF THE TURKISH STANDARDS INSTITUTE (p. 11-14)

In the Activity Report for 1961-1962 submitted to the General Council at the meeting held on May 29, 1962 the following points were included :

«Activities in this period which extended over 10 months coincided with the application of Statute No. 132 for the first time. During this period activities of TSE recorded progress in every respect and our Institute came nearer to the realization of its goal of performing the services that befell on it among the economic instruments of our country.

One of the main activities during this period was no doubt the establishment of contacts which were necessary for the activation of the Turkish Standards Institute in compliance with Statute No. 132. Agreements were reached with various Ministries, Unions, Chambers and Exchanges within the framework of the stipulations of the Statute and our revenues which are the main sources of our development were ensured under the light of these agreements'.

In the meantime, laws and regulations which will ensure the application of Statute No. 132 were codified.

Necessity was felt for adjustments in the TSE organization and procedure of services for the realization of our working programme under the provisions of the new laws and regulations.

A satisfactory distribution of work and a solid cooperation among the personnel the number of which had to be limited due to the inadequacy of our workplace and surprises which might have to be faced in the collection of revenues in the first year was endeavoured and productivity was increased by attracting the close interest in various phases of our subjects of our valuable friends who took part in our organs.

On the other hand, the Technical Committee which achieved a productive tempo towards the end of the period and the Board of Directors comprising of chairmen of the Preparatory Group which was formed to meet on the first day of each month and take decisions of principle on shared services took their proper places in our main body as effective organs which ensured coordination and beneficial cooperation in the growing TSE organization.

The positive results of activities in the 1961-1962 period proved that greater services of coordination could be expected from these two groups in the coming period in respect to unity in work and standards.

Furthermore, preparatory groups of «Engineering» and «Laws» together with their technical committees were formed and activated as agreed at the last meeting of the General Council.

As to work on standards, technical committees on 185 subjects were activated during the period of 1961-1962.

100 out of these 185 standards were those included in the programme by the previous General Council.

During the year, of the new standards requested to be set up by the TSE only 85 could be dealt with according to their importance and the rest were included in the programme for the following year.

During the 10 month period drafts for 41 standards were completed by the preparatory groups and submitted to authorities concerned for their comments.

26 of these were returned to TSE for the completion of necessary formalities and out of these, 15 were accepted and set up as «Turkish Standard» by the Technical Committee.

The Report proceeds to state that legal documents pertaining to the body of TSE have been prepared and also gives enlightening information about the approval of the drawings for the construction of the TSE compound and the commencement of construction. After dealing with TSE publications clarifications about the position of «standard» magazine also took place in the report.

In the section about internal relations extensive information is given about relations with (A) Universities (Faculties of Science and Agriculture of Ankara University and Istanbul Technical University); (B) Ministries (State Planning Organization of Prime Minister's Office, Construction and Settlement, Industry, Public Works, Commerce, Agriculture) and Export Promotion Research Center, and (C) Private Sector.

In the external relations section of the Report the following subjects are dealt with :

«TSE is on the way of receiving recognition and notice in the outside world as well. Our ties and joint works particularly with the International Standardization Organization (ISO) and International Electrotechnic Committee (IEC) and 46 member countries are gaining strength day by day.

a) ISO raised its standardization activities to a productive level this year and the number of recommendations it published reached 243.

On the other hand, 104 ISO technical committees are working continuously and our Institute takes part in these activities in its capacity of a member by submitting comments and attend some meetings.

b) Same relations are maintained with IEC as with ISO.

c) Regular exchange of publications with standardization organizations in foreign countries is maintained

and mutual benefits are obtained from activities in this field. Furthermore, as representatives from national organizations do not neglect to visit our Institute, such opportunities are benefited from through exchange of ideas with them on the subject related to standardization.

For example; our relations with Prof. Kollmann from DNA who stopped by our Institute this year exceeded this level and he participated in our technical committee working standard for plywood which is his field of specialty and let us benefit from his valuable comments.

d) Our Institute attended the meeting held in Berlin to establish the principles of common standards for table grapes for European countries where the properties and qualities of our grapes as an export item were recorded and the decisions taken there were learned.

Use will be made of such knowledge in the standards for Turkish grapes to be set up.

«Turkish Peach Standard» prepared in accordance with the principles of common peach standard being prepared in the same way was approved by the Technical Committee and will be enforced as of the next export season.

International work on standards on pears, apples, plums, apricots, artichokes, cauliflowers, dandelions, tomatoes, lettuces, dry onions and early potatoes are closely followed by our permanent Agricultural Delegate at the United Nations Organization.

Participation of our Institute in these works which are aimed at unity of standards in the world is certainly gladdening.

e) Before we end the section on our foreign relations we must emphasise our close and sincere cooperation with AID.

The Ankara representatives of the Government of United States of America, our friend and ally who recognizes priority of the first degree for the Turkish Standards Institute among the aid projects and never refuses any assistance, material or spiritual, had their attachments with TSE continued also this year.

Mr. Raymond A. Hare, U.S. Ambassador to Turkey attended the site delivery ceremonies of our laboratory and service buildings and gave a speech in which he praised the Institute and its services and expressed the same feelings on other occasions as well.

AID Mission, as a whole, headed by Mr. Van Dyke, never withheld its support of TSE.

AID not confining its assistance to meeting the construction expenses had the drawings and designs of the laboratory and installations submitted to the Bureau of Standards in America to have them studied by a special committee with the purpose of having them matured to meet the requirements in the best manner and also brought Mr. Brombecher from the same committee to Ankara for 3 months for the realization of services mentioned in other sections.

AID, at the same time, made efforts to prepare the requirement lists for laboratory installations and equipment and to find funds for purchase of these.

Mr. Vensel from America has been engaged for two years and placed in charge of the selection of laboratory tools and materials, placing of these in the laboratory, to regulate the work of the lab. after it commences work and to train Turkish elements working under him.

Again, under this programme, a fund has been placed at the disposal of TSE to have two Turkish technicians trained at American Standard Organizations for a year.

We believe we also reflect the feelings of the General Council when we extend our sincerest thanks to those who had a part in the accomplishment of all these good results.

PROMULGATION OF SCIENCE AND TECHNIQUE IN UNDER DEVELOPED AREAS

This article points out that Conference on «Promulgation of Science and Technique in Under Developed Areas» to convene in Geneva on 4-20th February 1963 according to a decision taken by the Economic and Social Council of United Nations Organization is considered of interest and goes on to remind that ISO is also invited and proceeds to explain the aims and importance of this conference. The text of the circular forwarded by ISO in connection with the conference is quoted at the end of the article.

SAMPLE TAKING AND INSPECTION METHODS FOR PLYWOOD

(p. 17)

Along with plywood standard approved by the TSE Technical Committee on 20.4.1962 and discussed in detail on page 4, «Standard for Sample Taking and Inspection Methods» is also approved. This article deals with this standard and a relevant table is given on page 16.

Sample taking and inspection methods, was to be found together with the standard for plywood in the Regulation dated 14.5.1940. When TSE undertook the revision of this regulation to adapt it to modern understanding, standard for sample taking and inspection methods was separated from standard for plywood.

STANDARD METHODS FOLLOWED FOR LOADING AND STORING OF FRUIT AND VEGETABLE CASES

(p. 18)

In the article written by Forestry Engineer Ömer Buçukoglu, the Marketing Expert at the Ministry of Agriculture, the importance of standard loading and storing methods required for stacking in stores and transportation of fruits and vegetables is explained. The writer pointing out the role of

- a) type of product
- b) type of transport
- c) type of case
- d) distance of transportation in the application of these methods

explains types of loading and storing by drawings.

ISO RECOMMENDATIONS

(p. 20)

Publication of recommendations which had come up to 114 in the last issue reached 148. Publication of recommendations will continue in the next issue.

MEMORANDUM PERTAINING TO STANDARDIZATION

(p. 20-21)

The context of the Memorandum on Standardization submitted to the experts of U.N. working in economic and industrial development fields is published for the benefit of Turkish readers.

JUNE MEETINGS OF ISO TECHNICAL COMMITTEES

(p. 21)

Dates and places of meetings of ISO technical committees to be held in June are published for information for the concerned.

EUROPEAN COMMON STANDARD DRAFTS FOR TOMATOES AND CAULIFLOWERS

(p. 22-24)

The first of the standard drafts for apples and pears prepared by European Economic Cooperation Organization was published in the last issue. Due to the interest it arose both in government and private sector, it is deemed appropriate to translate into Turkish and English all of these drafts. The standard drafts for tomatoes and cauliflowers are to be found in this issue.

NEW PUBLICATIONS

(p. 25)

Six books are introduced on the page for New Publications and names of magazines sent to TSE by foreign organizations are mentioned.